

სწავლის მთვარე

№29 აპრილი - მაისი 2013 წელი

ზღუდის გარეშე - საგანმანათლებლო ჟურნალი

مَحْمُودُ الدِّينِ

“ვფიცავ, ალლაჰის შუამავალი კარგი მაგალითი იყო თქვენთვის, ვინც ისწრაფვოდა ალლაჰისკენ და უკანასკნელი დღისკენ და ხშირად ახსენებდა ალლაჰს”

(სურა აჰზაბი, აიათი 21)

ის სამყაროს
წყალობად მოეწვინა

ადამიანების სულიერი
სიცარიელის ნამდვილი
მიზეზი

სწორად გავიგოთ
ისლამი

დაბადება, სიცოცხლე,
სიკვდილი და
შემდეგი...

ბელაქგ თბის ფან

ძვირფასო მკითხველო!

სამყაროს მზედ და წყალობად მოვლენილი მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ვ.) დაბადების დღე მზის პლანეტის მიხედვით ყოველწლიურად 20 აპრილს აღინიშნება. ამ დღესთან დაკავშირებით იმართება სხვადასხვა პროგრამები და ღონისძიებები, მუსლიმები ტრადიციულად იკრიბებიან მეჩეთში, კითხულობენ ყურანს, მევლუდს და ასრულებენ სხვადასხვა ლოცვებს. ამ დღეს, წელს განსკუთრებით შეხვდა სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველო, რომლის ორგანიზებითაც საქართველოს სხვადასხვა რაიონებში, კერძოდ: ხულოს, შუახევის, ქედის, ხელვაჩაურის, ქობულეთის, ადიგენისა და წალკის რაიონების ცენტრალურ მეჩეთებში ჩატარდა შუამავლის დაბადების დღის-დამი მიძღვნილი ღონისძიებები, მუსლიმთა სამმართველოს წარმომადგენლებმა და ადგილობრივმა იმამებმა წაიკითხეს ყურანი, მევლუდი, შასრულეს ლოცვა და ჯამათს გაუმასპინძლდნენ ტკბილეულით.

ჟურნალი „ახალი მთვარის“ სარედაქციო კოლეგია მკითხველის სახელით დიდ მადლობას უხდის სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველოს შუამავლის დაბადების დღესთან დაკავშირებით ქვეყნის მასშტაბით ასეთი კარგი პროგრამების ორგანიზებისათვის. სევე ეს დღე გვინდა მივულოცოთ საქართველოში და მსოფლიოში მცხოვრებ ყველა მუსლიმს და ვუსურვოთ მშვიდობა, ურთიერთსიყვარული, თანაგრძნობა და თანადგომა, სამყაროს უკანასკნელი შუამავლის ცხოვრებიდან მაგალითის აღება და მისიგზით ცხოვრება, რამეთუ დღეს მუჰამმედ შუამავლის შეცნობა ისე სჭირდება სამყაროს, როგორც პური და წყალი.

ყურანში ნაბრძანებია:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ
فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

უთხარი: „მე მხოლოდ ადამიანი ვარ თქვენსავით. მე ზეშთამეგონა, რომ ღმერთი თქვენი ერთადერთი ღმერთია. მაშ, ვინც სასოებს თავის მბრძანებელთან შეხვედრას, მაშინ მართალი საქმე აკეთოს და ნუ დაუდგენს ზიარად თავყვანისცემაში თავის ღმერთს ნურავის!“ (სურა ქეჰფი, აიათი 110)

გვინდა ვუსურვოთ ჩვენს ერთგულ მკითხველს მშვიდობა, ბედნიერება, რწმენის სიმტკიცე და უძვირფასესი მუჰამმედ შუამავლის გზით ცხოვრება, მთელი სიცოცხლის მანძილზე.

მოთმინება

✎ ადამ შანთაძე
სრულიად საქართველოს მუფთის მოადგილე

მოთმინება თავის შეკავებას, სხვადასხვა გაჭირვებისა თუ პრობლემის გაძლებას და გამჩენი ალლაჰის ბრძანებებზე დამორჩილებას ნიშნავს. მოთმინება სარწმუნოების ერთ-ერთი მთავარი თვისება და ღვთისმსახურების ფორმაა.

ყველაფერ ამასთან ერთად, უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ მოთმინება არ ნიშნავს თავის შეკავებას უსამართლობის, უფლებების დარღვევისა და ჩაგვრის დროს. ასეთ დროს მოთმინება, პირიქით, რწულით აკრძალულია და ეს უკანასკნელი მოთმინება კი არა, ადამიანის სისუსტეა.

ყურანში მრავალი აიათი მოთმინების შესახებ. სურა ბაყარას 153-ე აიათში ნაბრძანებია: „**ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! ეძიეთ შველა მოთმინებასა და ლოცვაში, შექველად, ალლაჰი მომთმენებთან ერთად.**“

ბავშვის საფლავთან მტირალ დედას შუამავალმა უთხრა: „**ალლაჰის გეშინოდეს და მოთმინება გამოიჩინე.**“

ქალმა ვერ იცნო შუამავალი და შეჰყვირა: „**ნადი აქედან, გამეცალე, შენ ის არ გა-**

მოგიცდია რაც მე გამოვცადე.“

შუამავლის წასვლის შემდეგ, როცა ქალს უთხრეს, რომ ის ადამიანი მუჰამედ შუამავალი იყო, ძალიან დამწუხრდა, მაშინვე შუამავალთან სახლში მიიღბინა და უთხრა: „**მაპატიეთ, ალლაჰის შუამავალო, ვერ გიცანით და არასწორად მოგექცით, ვნანობ ჩემი საქციელის გამო.**“

შუამავალმა უპასუხა: „**ნამდვილი მოთმინება უბედურების შეტყობის პირველივე წუთიდან გამოჩენილი მოთმინებაა.**“

მოთმინება შეიძლება განვიხილოთ სამ კატეგორიად:

- მოთმინება რაიმე უბედურების დროს,
- მოთმინება ღვთისმსახურებების შესრულებაში,
- მოთმინება ცოდვების ჩადენისგან თავის შეკავებაში.

ეს ქვეყანა გამოცდის ადგილია. ალლაჰი გამოსცდის ადამიანებს სხვადასხვა გზებით; ზოგს სიმდიდრით, ზოგს სიღარიბით. დალხინებულ დროს ალლაჰს მადლობა უნდა გადავუხადოთ, გაჭირვების დროს

კი უნდა მოვითმინოთ. ყურანში ვკითხულობთ: „და შეჭველად ჩვენ გცდით თქვენ ცოტა შიშითა და შიმშილით, ქონების, სულთა და ნაყოფთა ნაკლებობით, და შენ ახარე მომთმენთ.“ (სურა ბაყარა, აიათი 156)

ემმაკი ადამიანებს ყოველთვის სიღარიბით აშინებს და ბოროტებისაკენ მოუწოდებს, ალლაჰი კი სიუხვეს და მონყალებას გვპირდება. წმინდა ყურანში ვკითხულობთ: „ემმაკი სილატაკეს გპირდებათ და სიგლახეს გიბრძანებთ თქვენ. ხოლო ალლაჰი თავის მიტევებასა და ნყალობას გპირდებათ. და ალლაჰი ყოვლისმომცველია, ყოვლისმცოდნეა!“ (სურა ბაყარა, აიათი 268)

გამჩენი ალლაჰის ერთ-ერთი სახელია „ეს-საბურ“, რაც ძალიან დიდ მომთმენს ნიშნავს. გაჩენილთაგან არავის არ შეუძლია იმდენის მოთმენა, რამდენსაც ალლაჰი ითმენს. წარმოიდგინეთურწმუნოები რას არ ამბობენ ალლაჰზე, მაგრამ ის მაინც სარჩოს უგზავნის.

ადამიანების მოთმინებისაკენ მოწოდება ამქვეყნად მოვლენილი ყველა შუამავლის საერთო თვისებაა. მუჰამედ შუამავლის ცხოვრება კი, თავიდან ბოლომდე, მოთმინების უამრავი მაგალითითაა აღსავსე.

ერთ დღეს მუჰამედ შუამავალი ხალხს მიმართავდა, „ლაა ილააჰე ილალლაჰ“ (არ არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა) თქვით და გადარჩითო, იქ შეკრებილ ხალხს შორის ზოგი მინას სახეში აყრიდა, ზოგიც სიტყვიერ შეურაცხყოფას აყენებდა. ის კი, მიუხედავად ამისა, განაგრძობდა ხალხის მოწოდებას ჭეშმარიტებისაკენ. საკუთარი ბიძა - აბუ ლეჰები ყოველთვის უკან სდევდა თან და ხალხს ეუბნებოდა, ამ მატყუარას არ დაუჯეროთ, ეს ისაა, ვინც ჩვენი წინაპრების რწმულს უარყოფსო...

მუჰამედ შუამავალმა საკუთარი მამის, დედის, ბაბუის, ბიძების - ჰამზასა და აბუ თალიბის, საყვარელი მეუღლის - ჰატიჯასა და საკუთარი შვილების დაკარგვის სიმწარე გადაიტანა. მრავალი თანამიმდევარი საკუთარი ხელით ჩაასვენა საფლავში. მაგრამ ამ ყველაფერს მისთვის ხელი არაფერში არ შეუშლია და მოთმინების უნარიც არ შერყევია. შუამავლისა და მისი თანამიმდევრებისთვის მოთმინება ყველაზე გაჭირვებულ მომენტშიც კი წინა პლანზე იყო. ის

დროდადრო თანამიმდევრებს მოთმინების აუცილებლობაზე ესაუბრებოდა. ერთ-ერთი თანამიმდევარი - ჰაბბაბ ბინ ერეთი გადმოგვცემს: „ერთხელ შუამავალთან მივედი და ვკითხე: - ალლაჰის შუამავალო, ჩვენ არ გვეხმარებით? ალლაჰს ჩვენს დასახმარებლად არ ევედრებით?“

შუამავალი წამოდგა, ჩემს წინ ჩამოჯდა და მიპასუხა: „თქვენზე ადრე ცხოვრობდნენ ადამიანები, ვისაც შეიპყრობდნენ, წინასწარ გამზადებულ ორმოში

ჩაავდებდნენ და შემდეგ სპეციალური ხერხით თავიდან დაწყებული ბოლომდე შუაზე ხერხავდნენ. ასეთი წვალების მიუხედავად მათ რწმენაზე უარს ვერ ათქმევინებდნენ. უფრო უარესსაც უკეთებდნენ, მაგრამ რწმენაზე უარს მაინც ვერ ათქმევინებდნენ. ვფიცავ ალლაჰს, რომ ეს სარწმუნოება თავისას მიაღწევს, ისეთი დრო მოვა, ადამიანი აქლემით ქვეყნის ერთი კიდიდან მეორეში იმგზავრებს და მას ალლაჰის გარდა არავისი შეეშინდება. ცხოვრების გამო მხოლოდ მგლების შიში ექნებათ. თქვენ კი ახლა გეჩქარებათ.“

შუამავალსა და მის თანამიმდევრებს ურწმუნებთან ბრძოლაში შეურაცხყოფასა და შევიწროებასთან ერთად მატერიალური სახსრების დეფიციტის მოთმენაც

უხდებოდათ. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, მათ ალლაჰისადმი უკმაყოფილება ერთი წამითაც არ გამოუთქვამთ და ყოველთვის მოთმინებას იჩენდნენ. როდესაც აბუ ბაქრმა უკანასკნელი ქონება მიიტანა შუამავალთან, შუამავალმა გაკვირვებით ჰკითხა: „ცოლ-შვილს რა დაუტოვე, ო აბუ ბაქრ?“

– „ალლაჰი და მისი შუამავალი დავუტოვე.“ უპასუხა აბუ ბაქრმა.

ალლაჰის შუამავალი მხოლოდ აბუ ბაქრს აძლევდა უკანასკნელი ქონების ალლაჰის გზაზე გაცემის ნებას, ვინაიდან აბუ ბაქრი იყო ის ადამიანი, ვისაც შემდგომში თვეები და წლები სილატაკეშიც რომ ეცხოვრა, სინანულის გრძნობა მაინც არ დაეუფლებოდა.

სამყაროს მზედ მოვლენილი მუჰამედ შუამავალი თანამიმდევრებთან ერთად ყოველგვარ ჭირ-ვარამს მოთმინებით იტანდა. ამასთან, ის ამხანაგებისგან არაფრით გამოირჩეოდა. თუკი ხალხი შიმშილობდა, პირველ რიგში, ეს ალლაჰის შუამავალი და მისი ოჯახის წევრები იყვნენ. შუამავალი ყურადღებას იჩენდა მოსამსახურეების მიმართ და ასე ბრძანებდა: „თქვენს მსახურებს ჩააცვით ის, რასაც თქვენ იცვამთ და აჭამეთ ის, რასაც თვითონ მიირთმევთ.“

შუამავალმა უარი თქვა ამქვეყნიურ სიმდიდრეზე, რამეთუ ალლაჰმა მას ყოველგვარი სიმდიდრის ფლობა და მექას გარშემო მთების ოქროდ გადაქცევა შესთავაზა. ის კი ამბობდა: „ერთ დღეს მშვიერი ვიქნები და მოვითმენ, ერთ დღეს მაძლარი ვიქნები და ალლაჰს მადლობას გადავუხდის, იმიტომ, რომ რწმენის სისრულეში მოყვანა სწორედ ამ ორი რამით შეიძლება.“

სხვა ჰადისში ვკითხულობთ: „უჰუდის მთისოდენა ოქრო რომ მექონდეს, ვალებს გავისტუმრებდი და დანარჩენს სამ დღეზე მეტს არ დავიტოვებდი, მთლიანად ღარიბ-ღატაკებს დავურიგებდი.“

ერთ დღეს შუამავალთან ერთი შავკანიანი ქალი მივიდა და უთხრა:

– მე ეპილეფსიით დაავადებული ქალი ვარ, როდესაც შეტევებს მაძლევს, თავიდან თავსაფარს ვიხდი, შევედრე ალლაჰს გამა-

თავისუფლოს ამ სენისგან.

– გინდ ალლაჰს შევედრები და გამოჯანმრთელდები, გინდ მოითმინე და ალლაჰი სანაცვლოდ ცოდვებს გააბტიებს. მიუგო შუამავალმა.

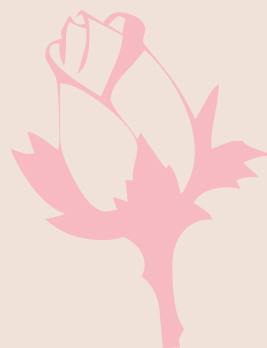
– მაშინ მირჩენია მოვითმინო. თქვა ქალ-ბატონმა და წავიდა.

მუაჰამედ შუამავალი ღამლამობით ფეხების დასიებამდე ლოცულობდა. წმინდა აიშე ეუბნებოდა: „ო ალლაჰის შუამავალი, შენ ხომ ალლაჰის საყვარელი ადამიანი ხარ, შენ ხომ ალლაჰმა ყველა ცოდვები მოგიტევა, კიდევ ამდენს რატომ იტანჯები?“

შუამავალმა უპასუხა: „ნუთუ არ გინდა ალლაჰზე მადლობის გადამხდელი მსახური ვიყო?!“

შუამავალი და მისი თანამიმდევრები მარხვაშიც დიდი მოთმინებით გამოირჩეოდნენ. ორი სამყაროს მზე ზაფხულის გრძელ და ცხელ დღეებში მოთმინებით მარხულობდა და თანამიმდევრებსაც ამასვე მოუწოდებდა. ყოველი კვირის ორშაბათსა და ხუთშაბათს, ასევე ყოველი თვის მე-13, მე-14 და მე-15 დღეებს მარხვით ატარებდა. მარხვის დროს კი განსაკუთრებული სულიერებისკენ მოუწოდებდა მორწმუნეებს. ჰადისში ვკითხულობთ: „თუკი მარხვის თვეში ადამიანი ტყუილის ლაპარაკს და ტყუილით საქმის კეთებას არ შეეშვება, ალლაჰს მის მიერ საჭმელ-სასმელზე უარი არაფერში არ სჭირდება.“

ასე რომ მორწმუნე ადამიანი უნდა იყოს მომთმენი, ვინაიდან ვინც ითმენს, ის იმარჯვებს. და ალლაჰი მომთმენ ადამიანებს დიდ ჯილდოს უმზადებს: „...და შენ ახარე მომთმენთ.“ ნაბრძანებია ყურანში (სურა ბაყარა, აიათი 155).

ის სამყაროს წყალობად მოეწვინა

„ვფიცავ, ალლაჰის შუამავალი კარგი მაგალითი იყო თქვენთვის, ვინც ისწრაფვოდა ალლაჰისკენ და უკანასკნელი დღისკენ და ხშირად ახსენებდა ალლაჰს“. (სურა აჰზაბი, აიათი 21)

კაცობრიობას უბადლო სილამაზით, შეუდარებელი სანიმუშო ცხოვრებით, სიყვარულით, ბედნიერებითა და რაც მთავარია ადამიანების ქვეშარიტი რწმენით გამბრწყინებული უზენაესი ალლაჰის უსაყვარლესი, „ქვეყნიერებას წყალობად მოვლენილი“ შუამავლის წმინდა — მუჰამედის დაბადებიდან 1442 წელი გავიდა. ეს ის XIV საუკუნეა, როდესაც თითოეული ჩვენგანი მისი მონატრებით ვხარობთ. სწორედაც იმ იმედით ვცოცხლობთ და ვასრულებთ მის მიერ დატოვებულ ულამაზეს სუნნეტებს, რომ ამით მისი სიყვარული და პატივისცემა გამოვხატოთ.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა მისი დედამიწაზე მოვლენით სამყაროს სილამაზე და მშვენება შემატა. თითქოს და გაჩერე-

ბული დრო დაიძრა, ადამიანებს ადამიანობა შეახსენა და შთამომავლობას მნათობი შუქი დაუტოვა. მან ბნელით მოცული სამყარო მზესავით გააბრწყინა. გაუხეშებული და ბოროტებით აბოპოქრებული გულები თბილ და სიყვარულით აღსავსე ბალებად გადააქცია. ქვასავით უგრძნობი გულებიც კი სათუთი მოფერებით ნატიფ ყლორტებად აქცია. ისინი, ვინც მის მოსაკლავად მოდიოდნენ, მისით სიცოცხლის არსს ჩასწვდნენ და უკან გაბრუნდნენ, ისე როგორც კეთილშობილი ხალიფა ომარი. ისინი, ვინც წმინდა შუამავალს და ისლამს დაჟინებულ მტრობას უცხადებდნენ, მისით ცხოვრების მნიშვნელობას დაეუფლნენ. მათ ისეთი ცუდი ჩვევები, როგორიცაა შური, სიძულვილი, მტრობა, გაუტანლობა და მჩაგვრე-

ლობა, წმინდა შუამავლის უსაზღვრო ღმობიერების წინაშე ურთიერთდახმარებით, გულისხმიერებით, თავმდაბლობითა და საუკეთესო ზნეობით შეიცვალეს.

უკეთილშობილესი შუამავალი ნაღვლიანი სევდიანთა და დარდიანთა შუამავალი იყო, წმინდა შუამავალი თვითონ იყო დაჩაგრული და ამიტომ ის ყველა ჩაგრულთა შუამავალი იყო. ის საუკეთესო ზნეობის ნიმუში იყო. მისი გმირობა ფასდაუდებელი იყო, გამბედავი, ძლიერი ნებისყოფისა და მტკიცე ხასიათის იყო. უკეთილშობილესი მუჰამედი ყველა იმ საუკეთესო თვისებას ატარებდა, რაც შეიძლება ადამიანს ახასიათებდეს. ის სამყაროს წყალობად მოეწონა.

უნდა აღინიშნოს, რომ წმინდა შუამავალი ობოლი იყო და ის ყველა ობოლ ბავშვს გულისხმიერების კალთას აფარებდა. იგი არა მხოლოდ უმშვენიერეს, შვილიშვილების „ჰასანის“ და „ჰუსეინის“, არამედ, ყველა ბავშვის საყვარელი ადამიანი იყო. წმინდა მუჰამედი ის შუამავალი იყო, რომელიც პატარებზე მოფერებას მონყალებად მიიჩნევდა. მან ყოველგვარი ზენოლა და გაუტანლობა ფეხქვეშ გათელა.

უკეთილშობილესი მუჰამედი კაცობრიობას სწორედ მაშინ მოველინა, როდესაც მდიდარი - დაფასებული, ძლიერი - ყოველთვის მართალი, შავკანიანები - დამცირებულნი, ღარიბი - ჩაგრული და ყველასგან მიტოვებული, ქალი და მონა საზოგადოებიდან გარიყული და მამაკაცებისთვის ყველაზე მდაბიო არსებებად იყვნენ მიჩნეული. მან კაცობრიობას უდიდესი დარიგება მოუტანა. „მორწმუნეები მხოლოდ ძმები არიან“, გამოაცხადა და ეს სულიერი ძმობა ცხოვრების უდიდეს მწვერვალამდე აამაღლა. დიახ, ის ძმობის შუამავალი იყო. ასევე მან მუსლიმები სისხლით, გვარით, და ნათესაობით არ გააერთიანა. ამის უფლება არც სხვებისთვის მიუცია. მისთვის ყვე-

ლაზე მთავარი სულიერი ძმობა იყო და მან ადამიანები გულის სიღრმისეული სიყვარულით გააერთიანა. ადამიანები ყურანისა და უზენაესი ალლაჰის უდიდესი სიყვარულის მონანილენი გახადა.

უზენაესი ალლაჰი წმინდა ყურანში, სურა „ჰუჯურათის“ 13-ე აიათში ბრძანებს:

„ჰეი, ადამიანო! შექველად, ერთი მამრიდან და ერთი მდედრიდან გაგაჩინეთ თქვენ და რომ შეიცნოთ ერთმანეთი, დაგადგინეთ ერებად და ტომებად. შექველად, თქვენგან ყველაზე პატივდებული ალლაჰის წინაშე თქვენში ყველაზე უფრო ღვთისმოსიშია. შექველად, ალლაჰი ყოვლისმცოდნეა, ყველაფრისმცოდნეა“.

დიახ, აღნიშნული ბრძანებების გათვალისწინებით მან ენსარები და მუჰაჯირები ძმებად გამოაცხადა. ძვირფასი ბილალი ჰაბეში, მონობისგან იხსნა, რომელსაც დღეს ყველა ჩვენგანი დიდი პატივისცემით ვიხსენებთ. წმინდა შუამავალმა „უმმეთის“ ცნება დანერგა, რომელიც ერთი დედის შვილების მნიშვნელობას ატარებს და ასე ყველა მუსლიმი ერთმანეთის ძმად გამოაცხადა. მდიდარი ღარიბის მფარველად მიიღო, შავკანიანი და თეთრკანიანი ადამიანები თანასწორუფლებიანად აღიარა. მეზობლური ურთიერთობა იმდენად აამაღლა, თითქმის და ერთმანეთის მემკვიდრეებად გამოაცხადებდა. ასევე მორწმუნეები ერთმანეთს დაუახლოვა თითქოს ერთმანეთს ორივე ხელებით იყვნენ ჩაჭიდებული.

წმინდა შუამავლის სამივე ვაჟიშვილმა ადრეულ ასაკში დაიმკვიდრეს ადგილი სამარადისო სამყოფელში, მისი შთამომავლობა ბიძაშვილის - კეთილშობილი ალისა და მისი ქალიშვილის ძვირფასი ფატიმას საშუალებით გაგრძელდა. ვინაიდან შუამავალს ვაჟიშვილი აღარ დარჩა, უმცირესმა „გარდაშენებული“, უწოდეს. შუამავალი მუჰამედი დიდ შეურაცხყოფას ითმენდა,

რის გამოც უზენაესმა ალლაჰმა მის სანუგეშებად სურა „ქევსერი“ გარდმოავლინა.

„უეჭველად, ჩვენ გიბოძეთ შენ წყალობა - „ქევსერი“ (მდინარე სამოთხეში). ილოცე შენი ღმერთისთვის და მას დაუკალი შე-სანიირი! უთუოდ შენი მოძულეა „გარდაშე-ნებული“

როგორც აიათებიდან ჩანს დღეს უამრავი პრობლემის წინაშე ვდგავართ, რაც ძლიერ დამაფიქრებელია. სურა „ქევსერი“ ნაციზმისა და სიძულვილის კატეგორიული უარყოფაა. სურა, რომელსაც ხშირად ვიმეორებთ, გვაროვნულობას, შთამომავლობით სიამაყესა და თავმომწონეობას, კატეგორიულად ეწინააღმდეგება.

ეს სურა, არამარტო დიდგვაროვნე-ბას და გაუტანლობას კრძალავს, არა-მედ გვასწავლის თუ როგორ უნდა დავაფასოთ ერთმანეთი. მათ, ვინც საკუთარ თავს, საგვარეულოს და წარმომავლობას სხვებზე მაღლა აყენებს, მათ **ქევსერით** ნეტარება დაკარგული აქვთ. ასეთ ადამიანებს წმინდა შუამავალმა ზურგი აქცია.

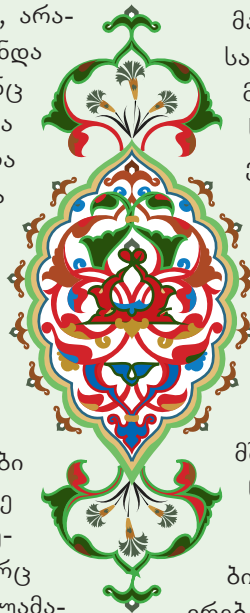
დედ-მამის, სამშობლოს, ტრადიციების, წინაპრების, ნათესავების პატივისცემა არ გვაძლევს იმის უფლებას, რომ სხვები დავჩაგროთ, სხვები უკანა პლანზე დავაყენოთ და მათი უფლებები შევლახოთ. ეს არც ადამიანურია, არც ისლამის ხედვა და არც წმინდა შუამავლის გზა.

დიახ, დღეს ისდროა, როცა გვენატრე-ბა და ჰაერივით გვჭირდება შუამავალ მუჰამედისეული ხედვა ურთიერთცხოვრების, სიყვარულისა და თანადგომის მხრივ. გავიხსენოთ ის მომენტი, როდესაც ქაბას სარესტავრაციო სამუშაოები დას-

რულდა და ჯერი ჰაჯერულ ესევედზე (შავი ქვა) მიდგა, სხვადასხვა ტომის წარმომადგენლები ვერა და ვერ შეთანხმდნენ, თუ ვის უნდა მოეთავსებინა იგი ქაბას კედელში. ეს გაუგებრობა წმინდა შუამავალმა მარტივი და სრულიად ლოგიკური გზით გადაჭრა. მან თავისი მოსასხამი დააგო, ზედ ჰაჯერულ ესევედი მოათავსა და შემდეგ თითოეული ტომის წარმომადგენელს მისცა საშუალება მონაწილეობა მიეღო ჰაჯერულ ესევედის მითითებულ ადგილას განთავსებაში. მან ასეთი მეთოდით ტომთა შორის მომავალი უთახმოების გამომწვევი მიზეზი აღმოფხვრა. წინააღმდეგ შემთხვევაში ერთი რომელიმე ტომის უპირატესობას ისევ ექნებოდა ადგილი და ეს ყოველთვის ახალ დაპირისპირებას შექმნიდა.

მაშ ასე, როდესაც არსებობს იმის საშუალება, რომ ვიყოთ ჭრილობის მოშუშებით დაკავებული, მაღალ საფეხურზე დავაყენოთ ძმური კავშირები, ნუ გავწირავთ საკუთარ სულს მცირე ფასეულზე. ის, ვინც ბრაზის, სიძულვილის, დაპირისპირების, ნაციზმის კლანჭებს ჩაეჭიდება, ვერ იქნება წმინდა შუამავლის გზაზე, აშკარაა, რომ ის ებუ ჯეჰილის ბოლმით მოფენილ გზას ადგას და მისი სული მშვიდი და ბედნიერი ვერასოდეს იქნება.

დაბოლოს, ალბათ დამერწმუნებით, რომ წმინდა მუჰამედის ცხოვრება, რომელიც სულ 63 წელს მოიცავს, სიტყვებით აღუწერელია. მისი სიყვარული მუსლიმების გულებში იმდენად ძლიერია, რომ მის შესახებ საუბარი არასოდეს მოგვწყინდება. კარგად უნდა გვახსოვდეს მისი ხასიათის თითოეული თვისება და მისი ნიმუშით მთელი სიცოცხლე ვსაზრდოებდეთ.

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

ადამიანების სულიერი სიცატიელის ნამდვილი მიზეზი

როგორ შეიძლება ადამიანების სულიერი სიცარიელისგან გადარჩენა?

ქვეყანა, სადაც ჩვენ ვცხოვრობთ, ადამიანებს მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების ახალ ჰორიზონტებს უხსნის და გამარტივებული ცხოვრებისკენ მოუწოდებს.

აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ მეცნიერულმა და ტექნოლოგიურმა განვითარებამ 21-ე საუკუნის ყველაზე დიდი პრობლემა „სულიერი სიცარიელე“ წარმოშვა. აღნიშნული გარემოება, დღითიდღე წინ მიიწევს და ადამიანების ცხოვრებას ახალი აღმოჩენებით ამდიდრებს,

ამარტივებს და ალამაზებს, თუმცა მათ შინაგან სიმშვიდესა და საზრდოებას ვერ უზრუნველყოფს.

მიუხედავად აღნიშნული ვითარებისა, უამრავი ადამიანი უბედურებას, სტრესს და მოუსვენრობას უჩივის. ამის ყველაზე მთავარი მიზეზი კი არის ის, რომ ადამიანები ბედნიერებას არასწორი გზით ეძებენ.

ადამიანების სულიერი სიცარიელის მთავარი მიზეზი, მათი დიდი ნაწილის საუკეთესო სკოლაში სწავლა, ბედნიერი ოჯახის შექმნა, კარგი სამსახურის შოვნაა. მათი აზრით ისინი ასე შეიძენენ მო-

მავლი ცხოვრების გარანტიის სტანდარტებს. ყოველ ადამიანს, რომელიც თავის მომავალ იდეალებს განსაზღვრავს, სჯერა, რომ ესენი მას ბედნიერებას მოუტანს და ამისათვის ყველა გზას მიმართავს. სხვანაირად, რომ ვთქვათ, ყოველი ადამიანის ძირითადი ფასეული ელემენტი, რასაც ცხოვრებაში ელოდება და ეძიებს, სიმშვიდისა და ბედნიერების საიდუმლოების გაგებაა. ასე რომ, ადამიანი, რომელიც ახალ სკოლასა თუ უნივერსიტეტში სწავლას იწყებს, ცდილობს აიმაღლოს სოციალური სტატუსი, იგი ყოველთვის ფიქრობს, რომ ეს მას ბედნიერებას და სიმშვიდეს მიაწიჭებს.

ასეთი მდგომარეობა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში მცხოვრები ყოველი ადამიანისთვის მისაღებია. დედამიწის რომელ მხარეშიც უნდა იყოთ, ჰკითხოთ ნებისმიერ ადამიანს ცხოვრების ძირითადი მიზანი, პასუხი ანალოგიური იქნება: „ცხოვრობ და ვირჯები იმისათვის, რომ ბედნიერი და მშვიდი ვიყო“. თუმცა აღნიშნულ მიზანს ადამიანების ძალიან მცირე ნაწილი თუ აღწევს, ვინაიდან უამრავ ადამიანს ახასიათებს ცხოვრებისეული ჩივილი, დარდი, სიმწარე, წყენა და სინანული. ამჟამად თითქმის შეუძლებელია ნახო ადამიანები, რომლებიც იტყვიან, რომ ცხოვრება უდიდესი წყალობაა, ჩვენ ძალიან ბედნიერად ვცხოვრობთ, არანაირი პრობლემა არ გვაქვს და ცხოვრებით კმაყოფილნი ვართ.

ისტორიიდან ცნობილია, რომ უამრავი ადამიანი კარგი და ლამაზი ცხოვრების პოვნის გზას დაადგა, თუმცა გამომდინარე იქედან, რომ მათ არ აირჩიეს სწორი მიმართულება, მათი მოგზაურო-

ბა ხშირ შემთხვევაში წარუმატებლობით დასრულდა.

ბედნიერებას ვერ მიაღწევენ ადამიანები, რომლებიც ფიქრობენ, რომ მისი არსი მატერიალურ სიმდიდრეშია. ძლიერ მმართველობაში, მაღალ კარიერაში ან გავლენაშია. ასეთი ადამიანები დასახულ მიზნამდე ვერასოდეს მიაღწევენ.

გაზეთებითა თუ სატელევიზიო პროგრამებით ვეცნობით ადამიანებს, რომლებიც აშკარად აღიარებენ, რომ მათ მიაღწიეს ყოველგვარ მატერიალურ სიმდიდრეს, მაგრამ სულის ნამდვილი სიმშვიდე ვერანაირად მოიპოვეს. ასევე საშუალება გვქვია ვიხილოთ ხელოვნების უამრავი მუშაი, ტელე-ვარსკვლავი თუ მუსიკის ლეგენდა ადამიანი, რომელმაც ფართოდ გაითქვა სახელი, მოიპოვა კარიერა და მიიღო სასურველი, ის მაინც განიცდის იმ სულიერი სიმშვიდის საჭიროებას, რომელიც მას მოსვენებას მისცემდა.

ამის ძირითადი ფაქტორებია ბოლო წლებში ფართოდ გავრცელებული ნარკო-დამოკიდებულება, ალკოჰოლის მიღება, ყუმარის თამაში, მოშლილი ზნეობის გაზრდა და სხვა მიზეზები, რომელსაც საზოგადოების ნაწილი ჩვეულებრივ მოვლენად აღიქვამს. ჩვენთვის არც ის არის უცხო, რომ მსოფლიოში ძალიან ბევრი ეკონომიურად ძლიერი ადამიანი, ყოველთვის რაღაცის ძიებაშია და რაღაც არ აკმაყოფილებს, უამრავი მათგანი უფრო მეტის მოპოვების სურვილით უბედურების მსხვერპლი ხდება.

დღითიდღე მატულობს ფსიქოლოგიურ რეაბილიტაციას დაქვედბარებულ ადამიანთა რიცხვი, ვინც თავის დროზე

ხელთარსებული ყველა სიმდიდრე ყუმბარის თამაშს გადააყოლა. ვერც ნარკოდამოკიდებულებამ მოუტანა მათ სიმშვიდე და სიკეთე, პირიქით, ადამიანური ღირსება სრულებით დააკარგვინა და გაანადგურა.

ასეთი ადამიანები ფიქრობენ და იმედს იტოვებენ, რომ თავიანთი იდეალების განხორციელება — მაღალი თანამდებობა, სიმდიდრე, სახლი, მანქანა და ასე შემდეგ, მას ბედნიერებას მოუტანს, თუმცა ვერც ერთ მათგანში ისინი ბედნიერებას ვერ პოულობენ. უზენაესი ალლაჰი ერთ-ერთ აიათში ნათლად ასახავს, რომ ამქვეყნიური სიმდიდრე არაფერია, გარდა წარმავალი მორთულობისა. ადამიანს მთავარი სილამაზე სამოთხეში მიეცემა, რისთვისაც აუცილებელია მან გონებას მიმართოს. წმინდა აიათში ნაბრძანებია:

„რაც გებოძათ — წარმავალი სიკეთეებია ამა ქვეყნისა და სამშვენიის მისი, ხოლო ალლაჰთანაა უფრო მშვენიერი და მარადიული. იმედია გონს მოეგებით! (სურა „ყასასი“, აიათი 60)

ადამიანების მიერ ცხოვრების ძირითადი მიზნის დავინწყება და სულიერი ფასეულობების დაკარგვა უბედურების საძირკველია.

„და არაფერია ამქვეყნიური ცხოვრება თუ არა თამაში და გართობა. და იმქვეყნიური ცხოვრება, უთუოდ უკეთესია მათთვის, რომელნიც იყვნენ მოკრძალებულნი. განა კიდევ არ მოეგებით გონს?“ (სურა ენლამი, აიათი 32)

როგორც წმინდა აიათშია გადმოცემული, სულიერი ფასეულობების გვერდზე გადადება და სულის მატერიალური ფასეულობებით დაკმაყოფილების წინა პლანზე წამოწევა, ნიშნავს იმას, რომ ადამიანი მწარედ ცდება. ვინაიდან პიროვნება, რომელიც ფიქრობს, რომ ყოველგვარ სასურველს მხოლოდ ამქვეყნად მიიღებს და ამის უსაზღვრო ჟინით იქნება შეპყრობილი, უნდა იცოდეს, რომ ამქვეყნიური წარმავალი სიამტკბილობა მას არ მიაწიჭებს იმ ბედნიერებას, რომელსაც ის ეძებს.

ამქვეყანად მოანაგარ ყველაფერს, მიუხედავად იმისა, რომ ძალიან ბევრი კარგი მხარე აქვს, აუცილებლად ნაკლოვნებაც თან ახლავს. თუმცა ადამიანის სურვილია რასაც ხელში ჩაიგდებს ყველაზე ლამაზი და საუკეთესო იყოს. ამას კი დიდი იმედგაცრუება მოყვება მათთვის, ვინც არ იცის და არ სჯერა საიქიო სამარადისო ცხოვრებისა და სიცოცხლე მხოლოდ მაცდურ წუთისოფელში ჰგონია.

სწორედაც, მილიონობით ადამიანის რთული და პრობლემური ცხოვრების მიზეზი, უმეცრებითა და ურწმუნოებით გამოწვეული იმედგაცრუებაა. ვინაიდან ადამიანი გარკვეული ბუნებით არის გაჩენილი. ამიტომაც ადამიანის ბუნების შესაფერისი ცხოვრების სტილი და ზნეობის კრიტერიუმები, მხოლოდ წმინდა ყურანში მოცემული ზნეობის სისტემაა.

სულიერი სიცარიელის აღმოფხვრისა და ნამდვილი ბედნიერების მიღწევის ერთადერთი გზა — უზენაესი ალლაჰის კმა-

ყოფილების მოპოვებაა.

ადამიანები მხოლოდ მაშინ იგრძნობენ თავს ბედნიერად, როდესაც უზენაესი ალლაჰის მორჩილნი იქნებიან და მისი კმაყოფილების შესაბამის ცხოვრების სტილს აირჩევენ. უზენაესი ალლაჰი წმინდა ყურანში ბრძანებს:

„დაადგენს მისით, (წმინდა ყურანით) ალლაჰი მშვიდობის გზებს, ვინც მიჰყვანებასა მისსა. (ირწმუნებს მას). და გამოიყვანს მათ სიბნელიდან სინათლეში ნებითა მისა და მათვე დაადგენს გზასა ჭეშმარიტსა“. (სურა მაიდე, აიათი 16)

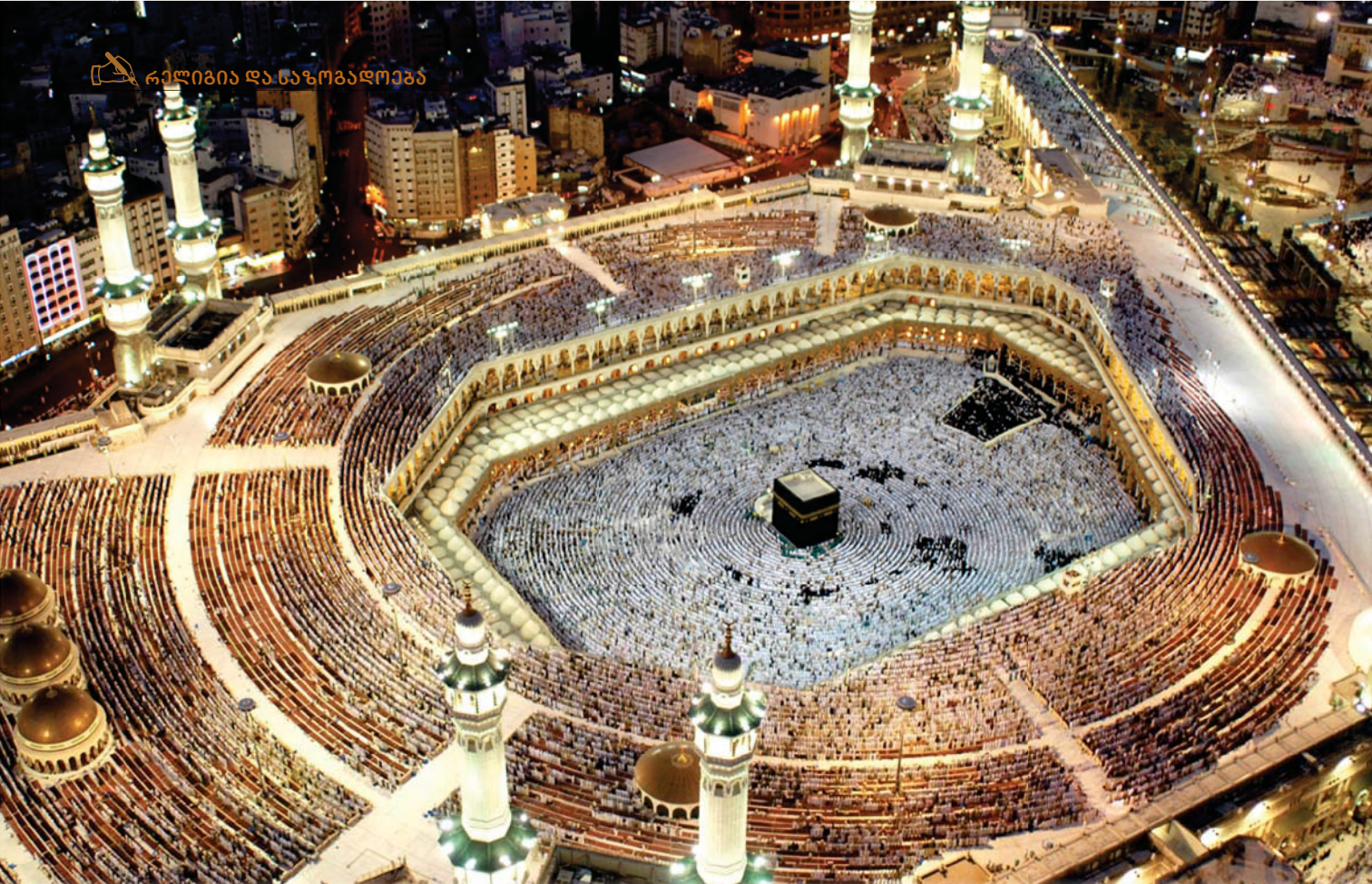
ადამიანი, მხოლოდ მაშინ გახდება სულიერად მშვიდი და ბედნიერი, როდესაც უზენაესი ალლაჰის შიში ექნება, მხოლოდ მას მიენდობა, ყურანის ზნეობით იცხოვრებს, იქნება თავგანწირული, ერთგული, თავმდაბალი. ქველმოქმედი, სინდისიანი და მორჩილი. აგრეთვე, შეუძლებელია ბედნიერად იცხოვროს საზოგადოებამ, სადაც ხალხი სიამაყეში ჩაფლულია, უსაზღვრო ჟინით არიან შეპყრობილი, ვნებებს ვერ იკმაყოფილებენ, დაუმორჩილებელნი იქნებიან და ვერ აკონტროლებენ საკუთარ მოთხოვნებს.

უბედურებები, რომლებიც 21-ე საუკუნეში მოიტანა, საზოგადოების სულიერმა დაცემამ გამოიწვია. განსაკუთრებით, ის ქვეყნები, რომლებიც რელიგიური და საზოგადოებრივი ზნეობის ჩარჩოებს გასცდნენ, უფრო სწრაფად დაადგნენ განადგურების გზას.

ნარკოტიკი, ალკოჰოლური სასმე-

ლები, ყუმარი, ქრთამი, მრუშობა, ქურდობა, ტყუილი, მაფიური დაჯგუფებები, ზოგიერთ ქვეყნებში ცხოვრების ნაწილად არის ქცეული. მაგრამ 21-ე საუკუნეში აღნიშნულ სულიერ დაცემასთან ერთად სასიხარულო მოვლენებიც თან მოიტანა. ეს ასწლეული ამავდროულად სულიერების სწრაფი აღზევების პერიოდია. მსოფლიოს ძალიან ბევრ ქვეყანაში, ადამიანებმა უზენაესი ალლაჰის რწმენაზე, რელიგიური ზნეობით ცხოვრებასა და სულიერ ფასეულობებზე ჩაჭიდება დაიწყეს. საზოგადოების ნაწილმა, რომელმაც ბედნიერების მოპოვების მიზნით, ყველა გზას მიმართა, ვერცერთ შემთხვევაში ნამდვილი სიმშვიდე ვერ მოიპოვა, ისინი თავიანთი მწარე გამოცდილებების შედაგად მივიდნენ იმ გადანწყვეტილებამდე, რომ საკუთარი ადამიანური ბუნების შესაბამის ცხოვრებას დაუბრუნდნენ. აქედან ნათლად ჩანს, რომ იმ გამოუვალი მდგომარეობიდან, რომელშიც ამ ეტაპზე მსოფლიო იმყოფება, გამოსავალი მხოლოდ უზენაეს ალლაჰზე მორჩილებაში და წმინდა ყურანის ზნეობის პრინციპებით ცხოვრებაშია. ეს დრო კი ღვთის დიადი ნებით ძალიან ახლოს არის. ეს იქნება დრო, როდესაც მსოფლიოში ღვთის ნებით მშვიდობა, ძმობა და ბედნიერება დაისადგურებს.

„მათთვის ხარება (სასიხარულო ამბავი) ამქვეყნადაც და იმქვეყნადაც. ალლაჰის სიტყვები შეუცვლელია. სწორედ ესაა უდიდესი ნეტარება!“ (სურა იუნუსი, აიათი 64)

გულა გოგიტიძე

სწორად გავიგოთ ისლამი

ძვირფასო და საყვარელო მკითხველო! კაცობრიობის გაჩენიდან დღემდე ადამიანში ყოველთვის არსებობდა ჭეშმარიტების ძიების დიდი სურვილი, ვინაიდან იგი იღვწოდა იმისათვის, რომ ღვთიურ რწმენაში თავად დარწმუნებული ყოფილიყო და მასში ეჭვის ნიშანწყალი არ ჰქონოდა. ადამიანთა განსხვავებული ფსიქოლოგიური შეხედულებიდან გამომდინარე ჭეშმარიტების აღქმა და შეცნობა ასევე ყოველთვის ერთმანეთისგან მეტნაკლებ განსხვავებას აჩვენებდა. სწორედ ამიტომ აღნიშნული პრობლემის აღმოსაფხვრელად და ადამიანებისთვის ჭეშმარიტი გზის საჩვენებლად უზენაესი ალლაჰი დედამიწაზე რჩეულ პიროვნებებს შუამავლური მისიით მოავლენდა. ასე იყო XIV საუკუნის წინ, ადამიანებმა ბუნებაში არსებული სხვა და სხვა საგნები — ხეები, ქვები, უფრო მეტიც თვით ადამიანიც კი ღვთაებად აღიარეს და მათ ბრმად ეთაყვანებოდნენ. კერპებს მათთვის არა-

ნაირი სარგებლის მოტანა არ შეეძლოთ. პირიქით, ისინი ადამიანებს უკუზღუდული სულიერი სენით იპყრობდნენ და ეს ყველაფერი მათთვის მტკნარი სიცრუის და უიმედობის მეტს არაფერს წარმოადგენდა. დაბოლოს, ბევრი რომ აღარ გავაგრძელოთ იმ უმეცრებისა და შავბნელი ცხოვრების დეტალებზე საუბარი, მინდა მხოლოდ იმ რელიგიის შესახებ გავაგრძელო თემა, რომელმაც ადამიანები სიბნელიდან სინათლეში გამოიყვანა და მათ ამაქვეყნისა და საიქიოს ბედნიერების გარანტიები მისცა. ამ რელიგიის სახელი ისლამია. ისლამი - რელიგიაა, რომლის ყოველივე დოგმას მუსლიმები სრული გულწრფელობითა და თავგანწირვით ვადასტურებთ. ეს ჩვენთვის სულზე უფრო ტკბილი და სიცოცხლეზე უფრო ძვირფასია. ისლამი და მისი თითოეული დოგმა ჩვენთვის შეუფასებელია და მას არანაირ მატერიალურ სარგებელზე არ გავცვლით, თუნგინდ მსოფლიოში უმდიდ-

რეს და უძლიერეს ადამიანდ ვიქცეთ. ეს იმას ნიშნავს, რომ მუსლიმთათვის უპირველესი ფასეულობა ისლამია. ისტორიაში ისლამის ერთგულ მიმდევართა უამრავი ეპიზოდია შეტანილი.

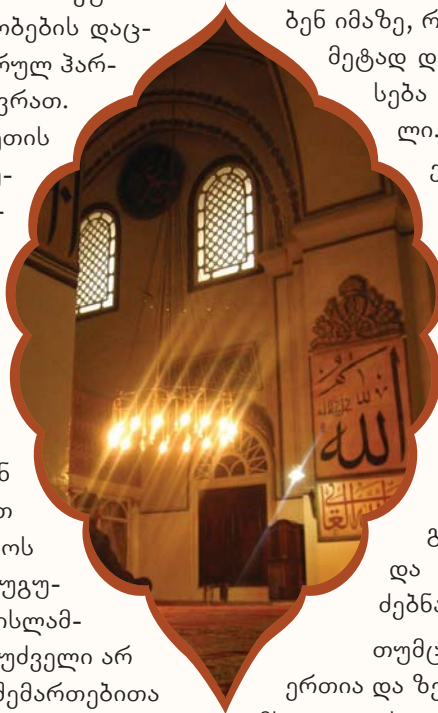
ისლამმა კაცობრიობას სიმშვიდე, ბედნიერება და ურთიერთსიყვარულით ცხოვრების უპრეცედენტო წესი მოუტანა. ასევე ადამიანებს ერთმანეთის მიმართ უფლებების, ნამუსის, ღისრებისა და ქონების დაცვის ვალდებულებები ასწავლა. ისლამმა სხვადასხვა ერებს საკუთარი სამშობლოსა და ფასეულობების დაცვა უბრძანა, რათა მათ სრულ ჰარმონიულ გარემოში ეცხოვრათ. პიროვნებები ერთმანეთის მიმართ ძმური სიყვარულით დაახლოებულნი ყოფილიყვნენ. არ ჰქნოდათ ურთიერთგაუტანლობის, ჩაგვრის, შურისა და მტრობისკენ სწრაფვის სურვილი.

ისინი, ვინც სულიერად დაბრმავებულნი არიან დ ისლამში მხოლოდ ზემოთ აღნიშნულის საპირისპიროს ხედავენ, მხოლოდ მათი უგუნურობის ბრალია და მისი ისლამზე მიწერის არანიარი საფუძველი არ გააჩნიათ. მავანნი მთელი შემართებითა და გამუდმებით ცდილობენ, რომ ისლამი კაცობრიობას წარმოუდგინონ როგორც ერთ-ერთი ბნელი რელიგია და ამით ყველაფერი გააკეთონ მის ჩასახშობად. მათ სურთ ისლამი საზოგადოებამ გაიცნოს, როგორც ტერორის, ხალხთა გამყოფი, პროგრესის არმქონე და უმეცრების შთამნერგავი რწმენა. ასევე ოცნებობენ იმაზე, რომ ხალხმა მასშტაბურად თქვას ისლამზე უარი და ამით იამაყონ თავიანთი იდეების წარმატებაში. ისინი ყოველთვის ისლამის მიმართ სიძულვილის ენით საუბრობენ და ამით უნდათ ხალხს ამ რელიგიის მიმართ გულში სიძულვილი ჩაუნერგონ, ადამიანებს მასთან მიახლოების ინტერესი მოუსპონ. აგრეთვე ცდილობენ ეს რელიგია წარმოაჩინონ ისე, თითქოს ყველა მისი მიმდევარი

დემაგოგიის მსხვერპლია და რაც შეიძლება დროზე გამოვიდეს მისი უღელქვეშიდან. ასეთი მიზნით მიმართავენ იმ მეთოდსაც, რომ ამ რწმენაზე უარის თქმის შემთხვევაში ისინი, თუნდაც მომაკვდავი სენისგან განიკურნებიან, ძნელბედობისა და გაჭირვების ჟამს უკან ჩამოიბრუნდნენ, და გახდებიან საზოგადოების თავისუფალი ინდივიდები. ისინი მუსლიმ ქალებს უფლაბაჩამორთმეულობითა და კარჩაკეტილობით აშინებენ. თითქოს მამაკაცები მათი მჩაგვრელობით იწონებენ თავს. თუმცა არ ფიქრობენ იმაზე, რომ ისლამში ქალი ყველაზე მეტად დაფასებულია და მისი ღირსება ზედმიწევნით არის დაცული. ასევე მამაკაცები არა თუ ქალების მჩაგვრელები, არამედ მათი ბედნიერებისა და სიმშვიდისთვის თავდაუზოგავად მზრუნველი ცხოვრების მეგობარები არიან. მავანნი დაჟინებით იყენებენ ყოველგვარ საშუალებას, რომ ჯერ ადამიანებში რწმენა შეასუსტონ, ბურუსით მოცულ გაურკვევლობაში ჩააგდონ და დახმარება -გამოსავლის ძებნაში გაუწიონ.

თუმცა სინამდვილე მხოლოდ ერთია და ზემოთ მოცემული მეთოდები მხოლოდ ისლამის დაუძინებელი მტრების მიერ შეითხნილია. ასე მხოლოდ ისინი ფიქრობენ და უნდათ კაცობრიობას თავს მოახვიონ მათი არასახარბიელო იდეები და ხალხის დამლუპველი მოსაზრებები. მაგრამ ასეთი იდეების მქონეთა ყოველი სიტყვა, საქმე და აზრი ფუჭია და მარცხისთვისაა განწირული. ისინი ვერასოდეს იხილავენ ისლამის მარცხს და მორწმუნეთა მასშტაბურ ღალატს.

გამომდინარე იქედან, რომ ჩვენი წმინდა და წიგნი ყურანია, მისი თითოეული აიათი და დოგმა წმინდა და ხელშეუხებელია. წმინდა აიათში ნათქვამია: **„უეჭველად, ჩვენ გარდმოვაგვლინეთ შეხსენება (ყურანი) და უეჭველად, ჩვენ დამცველნი ვართ მისი. (მისი რამენაირი ფორმით შეცვლა წარმოუ-**

დგენელია. იგი უზენაესი ალლაჰის მფარველობის ქვეშაა.)

ისლამის მტრების მიერ შეთხზული იდეების საწინააღმდეგოდ არსებობს მტკიცებულებები აიათების სახით. მაშ ასე, განვიხილოთ ზოგიერთი მათგანი: ისლამის დოგმები, ტერორიზმს და კაცთაკვლას კრძალავს;

„და ვინც მორწმუნეს მოკლავს განზრახ, ჯოჯოხეთია მისი საზღაური, სადაც დარჩება მუდმივად. განურისხდა მას ალლაჰი და დაწყევლა იგი და გაუმზადა მას სასჯელი საშინელი“ (სურა „ნისა“, აიათი 93)

„...ვინც მოჰკლას ადამიანი არა ადამიანის წილ ან არა ქვეყანაზე უკეთურობის გასანმენდად, თითქოს მთელი ხალხი ამოეწყვიტოს. და ვინც ადამიანს სიცოცხლეს შეუნარჩუნებს, თითქოსდა მთელი ხალხისთვის შეენარჩუნებინოს სიცოცხლე“. (სურა „მაიდე, აიათი 32)

გარდა ამისა არსებობს მუჰამედ შუამავლის ჰადისი, რომელიც ბრძანებს: „უდანაშაულოდ ერთი ადამიანის მოკვლა, სრულიად კაცობრიობის განწყვეტის ტოლფასია.“

ისლამი არათუ სიბნელის არამედ სინათლის რელიგიაა, „იგია, რომელიც ავლენს თავის მსახურზე ცხად აიათებს, რათა გამოგიყვანოთ სიბნელებიდან სინათლეში...“ (სურა „ჰადიდი“, აიათი 9)

ისლამი ადამიანებს სიყვარულისა და ძმობისაკენ მოუწოდებს და არა გაყოფისა და უთახმოებისკენ. **„რამეთუ მორწმუნენი ძმები არიან. მაშ, გამოასწოროთ თქვენს ძმებს შორის არსებული და გეშინოდეთ ალლაჰისა, ეგებ შეწყალებული იქმნეთ თქვენ.“** (სურა „ჰუჯურათი“, აიათი 10)

ისლამი არათუ სიძულვილს არამედ სიყვარულს და ურთიერთმიტევებას ავალდებულებს ადამიანებს, მათ ურთიერთპავისცემისა და დაფასებისკენ მოუწოდებს. **„რომლებიც გასცემენ ჭირშიც და ლხინშიც, იოკებენ მრისხანებას, პატიობენ ხალხს.“**

ისლამში არავინაა დემაგოგიის მსხვერპლი, პირიქით ესაა ჭეშმარიტებით გასხივოსნებული საზოგადოება და მასში თავს ყველა ბედნიერად გრძნობს, ვინაიდან: **„ალლაჰმა მათ მოუმზადა სამოთხენი, სადაც ძირს მდინარეები მოედინება და სადაც მარადიულად დაჰყოფენ. სწორედ ესაა უდიდესი გადარჩენა.“** (სურა „თევზე“, აიათი 89)

თუკი ვინმე ისლამში თავს არაკომფორტულად გრძნობს, ეს მისი მეგობარი ეშმაკის ჩაძახილია და მეტი არაფერი. სიკვდილი უზენაესი ალლაჰის მიერ ყოველი ცოცხალისთვის დადგენილია და მას წინ ვერც რელიგიის შეცვლა და ვერც ვერაფერი აღუდგება. ის, რაც ადამიანის სიკვდილის მიზეზი ხდება, ავადმყოფობა თუ სხვადასხვა არასახარბიელო მოვლენები, ბედისწერაა და მისი დაბრკოლება ადამიანს ხელთ არ ეწიფება. სიკვდილის გარდაუვლობას შემდეგი აიათი ნათლად ასახავს. **„ყველა სული იგემებს სიკვდილს და ყველა თქვენგანი საზღაურს სრულად მიიღებს განკითხვის დღეს...“** (სურა „ალი იმრანი“, აიათი 185)

„და არ გადაუვადებს ალლაჰი არავის, როცა დადგება დანიშნული ჟამი. უეჭველად, უწყის ალლაჰმა, რასაც იქმთ!“ (სურა „მუნაფიყუნი“, აიათი 11)

აღსანიშნავია, ისიც რომ ქალის უფლებები არსად არაა ისე დაცული, როგორც ისლამში. ამას ყველა ხედავს, თუმცა აღიარება არ სურთ.

რაც შეეხება რწმენის შესუსტების მცდელობას, ესეც მერწმუნეთ წარუმატებელი მცდელობაა, ვინაიდან, ვინც იცის ისლამის არსი, ის არ შედის შეცდომაში, ხოლო უმეცრების გამო რწმენადაკარგულნი ვერც საკუთარ თავს და ვერც სხვებს რაიმე სარგებელს ვერ მისცემენ.

ასე რომ, დღეს ყველაფერი ის, რაც მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში ისლამის დისკრიმინაციას ემსახურება, ყოველგვარ საფუძველს მოკლებულია.

მეგობრობა

ადამიანების ურთიერთსიყვარული, ერთგულება, ურთიერთნდობა და დაფასება მხოლოდ მაშინ აისახება ნამდვილად, როდესაც ადგილი ექნება საერთო საქმეს ან მატერიალურ სარგებელს. ასეთ შემთხვევაში ელემენტარული გადახრა ადამიანში პატივისცემას, მეგობრობასა და ნდობას მნიშვნელოვნად დააზარალებს.

 ზუბან მიძღაძე

„მითხარი ვინ არის შენი მეგობარი და გეტყვი ვინა ხარ შენ“ ეს ანდაზა ნათლად მეტყველებს მეგობრის მნიშვნელობაზე, ვინაიდან მეგობარი საზოგადოებაში ჩვენს ღირსებაზე აუცილებლად აისახება. იმისათვის, რომ ცხოვრებაში ჩვენი გარემოცვა იყოს მშვიდი და უსაფრთხო, უნდა ვიმეგოროთ მხოლოდ ისეთ ადამიანებთან, ვინც ამას იმსახურებს. უზენაესი ალლაჰი წმინდა ყურანში ბრძანებს:

„ღვთისმოშიშნი კი, უეჭველად, ბალებში და წყაროებში იქნებიან. შედით იქ მშვიდობით უსაფრთხოებაში!“ (სურა „ჰიჯრი“, აიათი 45/46)

ხოლო, თუ ვისთან და როგორი უნდა ვიმეგოროთ ქვემოთ მოცემული სტატია მეტწილად განსაზღვრავს შესაბამის

კრიტერიუმებს. გამომდინარე იქედან, რომ ადამიანს ცხოვრება საზოგადოებაში უხდება და მის გარეშე არსებობა შეუძლებელია, ვალდებულია უსაფრთხო და მშვიდი სამეგობრო აირჩიოს.

ალბათ ყველა დამეთანხმებით, სამეგობროდ შერჩეული პიროვნება მხოლოდ პატივიმოყვარე და დასაფასებელი უნდა იყოს. იგი პირველ რიგში უნდა იყოს სანდო, გულისხმიერი, თავგანწირული, მგრძნობიარე, გულმონყალე, ალაღმართალი, გონიერი, ყურადღებიანი და ერთგული პიროვნება. აქ ჩამოთვლილი ზნეობის ნორმები თითოეული ცალკე დიდ ზეგავლენას ახდენს ადამიანის ჩამოყალიბებაზე. გამომდინარე აქედან, ბუნებრივია ყველა ადამიანი ისეთ მეგობარს ირჩევს, რომელიც აღნიშნუ-

ლი თვისებების მატარებელია. თუმცა ბევრ შემთხვევაში ზოგიერთი თვისების ნაკლოვანება დიდ პრობლემას არ წარმოადგენს. შესაძლებელია ერთი რომელიმე თვისების ნაკლი სხვა საკითხში ზედმეტმა ყურადღებამ დაფაროს. ასევე შესაძლებელია პიროვნებამ იფიქროს იმაზე, რომ მეგობარში არსებული ესა თუ ის ნაკლი, გარკვეული დროის შემდეგ, გამოსწორდება და მისთვის სასურველ ადამიანად გადაიქცევა. ამიტომაც ადამიანი მეგობარში არსებულ ნაკლს გაგებით ეკიდება.

თუმცა არსებობს ისეთი სასიცოცხლო მნიშვნელობის თვისებები, რომლებიც მეგობარს აუცილებლად უნდა ახასიათებდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში მეგობრობა არ შედგება. შესაძლებელია ადამიანი ძალიან ბევრ საკითხში უაღრესად კარგ ხასიათს ატარებდეს, მაგრამ არსებითი მნიშვნელობის ნაკლი მასთან დამეგობრებულს დაუძლეველ დაბრკოლებას შეუქმნის. სწორედ, ის მნიშვნელოვანი თვისება, რომლის გარეშეც მეგობრობა წარმოუდგენელია „ნდობა“.

უზენაესი ალლაჰის მიერ სამოთხეში დამკვიდრებულები შემდეგ სიტყვებს მოისმენენ: „შედიტ იქ, მშვიდობით უსაფრთხოებაში!“ ეს სიტყვები გვიჩვენებს, რომ ადამიანების ყველაზე მნიშვნელოვან მოთხოვნილებას უსაფრთხოების განცდა წარმოადგენს. ამიტომაც, ამქვეყნიურ ცხოვრებაში ადამიანი თავისი ბუნებიდან გამომდინარე ყველგან და ყოველთვის უსაფრთხო გარემოს ძიებაშია. მაგალითად, როდესაც ადამიანი სკოლას, საცხოვრებელი სახლს ან სამუშაო სფეროს ირჩევს, მის უსაფრთხოებაზე საუბრობს. მაშინ როცა ადამიანი მთელი ცხოვრება უსაფრთხოების ძიებაშია, რა თქმა უნდა მეგობრის არჩევაშიც უპირატესობას ნდობის ფაქტორს მიაქცევს.

როდესაც პიროვნება ვინმეს უმე-

„ღვთისმოშიშნი კი, უეჭველად, ბალებში და წყაროებში იქნებიან. შედით იქ მშვიდობით უსაფრთხოებაში!“ (სურა ჰიჯრი, აიათი 45/46)

გობრდება, ეს იმას ნიშნავს, რომ მას ცხოვრებას ჭირსაც და ლხინსაც ერთგულად უმხელს, ეს ნიშნავს იმას, რომ ადამიანი ნამდვილ მეგობარს, საიდუმლოს არ უმაღლავს, არც ამის საჭიროებას გრძნობს, რომ საიდუმლოს დაფარვით თავი დაიზღვიოს. მეგობარი მეგობარს ნებისმიერ საკითხში ნდობას უცხადებს და ის მისთვის ერთგული და გაუტეხარი მესაიდუმლეა. მაშ ასე, ადამიანმა რომელიც მეგობარს ირჩევს ისეთი ნდობა უნდა გამოამჟღავნოს, რომ მეორე მხარეს არასოდეს გაუჩნდეს კითხვები: „ასე რომ გავაკეთო, ნეტა რას იტყვის? ნეტა ამ აზრს როგორ მოიწონებს? არასწორად გამიგებს? როცა ჩემს ნაკლოვნებას შეიტყობს, ჩემ მიმართ დამოკიდებულებას შეიცვლის?“

მეგობრობა ხანმოკლე არ არის და ამიტომაც მომავალში, როდესაც საუბარი იქნება ორმხრივ მატერიალურ სარგებელზე, არც ერთმა მხარემ არ უნდა იფიქროს იმაზე, რომ მათ შორის შესაძლოა ადგილი ჰქონოდა უსამართლობას ან არასწორ გაყოფას. ცხოვრებაში ყველა ხასიათის ადამიანს შეხვდება და შესაძლოა ვინმემ მეგობრის შესახებ მოუწონარ საქციელზე გესაუბროს, საამისოდ თავისებური მტკიცებულებებიც რომ მოგიტანოს, ერთგულ მეგობრობას ზიანი მაინც ვერ უნდა მიაყენოს.

ორ განსხვავებული ხასიათის მქონე ადამიანს შორის ასეთი ჯანსაღი ნდობის ჩამოყალიბება, მხოლოდ უზენაესი ალლაჰის გულწრფელი ღვთისმოსაობისა

და ნამდვილი რწმენის შედეგი იქნება. სხვაგვარად დედამიწაზე ორ ადამიანს შორის ნამდვილი და ჭეშმარიტი მეგობრობა თითქმის შეუძლებელია. ადამიანების ურთიერთსიყვარული, ერთგულება, ურთიერთნდობა და დაფასება მხოლოდ მაშინ აისახება ნამდვილად, როდესაც ადგილი ექნება საერთო საქმეს ან მატერიალურ სარგებელს. ასეთ შემთხვევაში ელემენტარული გადახრა ადამიანში პატივისცემას, მეგობრობასა და ნდობას მნიშვნელოვნად დააზარალებს.

მაგრამ თუკი ორი ადამიანის მეგობრობა რწმენითა და ნდობით არის შექმნილი, ასეთ მდგომარეობას იქ ადგილი არასოდეს ექნება. ნამდვილი, ურთიერთნდობით განმტკიცებული მეგობრობა ამქვეყნიური ცხოვრების უდიდესი კომფორტია.

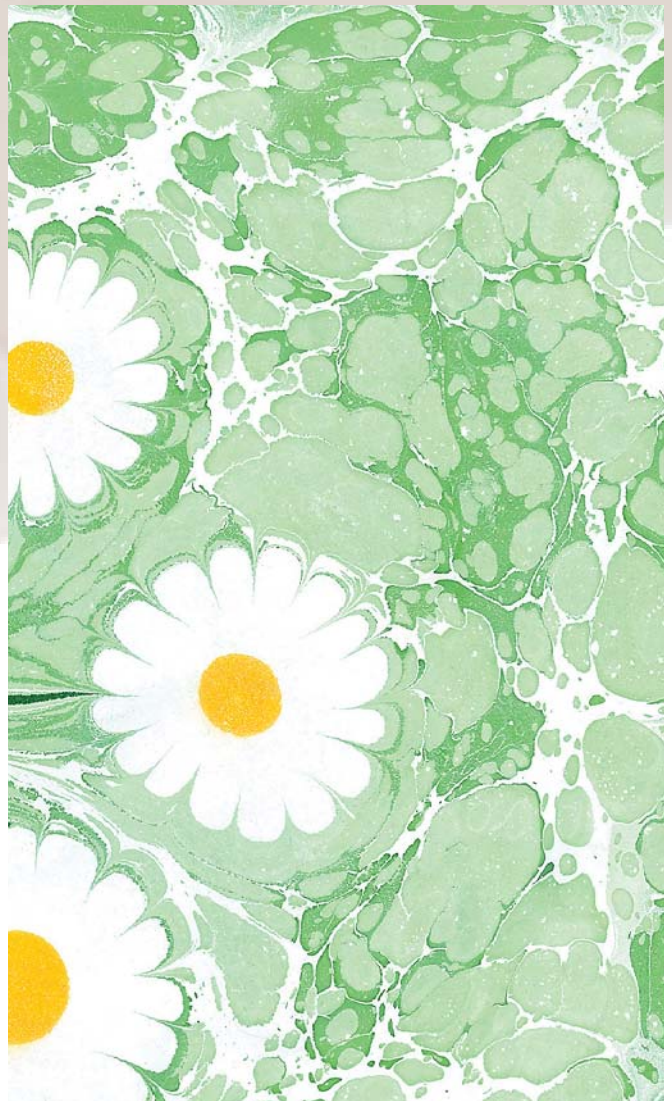
სანდო ადამიანის ყველაზე მნიშვნელოვანი თვისება, უზენაესი ალლაჰის წრფელი სიყვარული და მასზე მთელი სულითა და გულით, რწმენით დამოკიდებულებაა. ნდობით აღჭურვილმა ადამიანმა უზენაესი ალლაჰის სიყვარული არანაირ ამქვეყნიურ მატერიალურ სარგებელზე არ უნდა გაცვალოს.

იმისათვის, რომ უზენაესი ალლაჰის სიყვარული დაიმსახუროს ადამიანი ამქვეყნიურ ყველა სიძნელეს უნდა გაუმკლავდეს. მისთვის გამჩენის სიყვარული უმთავრესი უნდა იყოს და მისი თითოეული ბრძანების შესრულების მხრივ უდიდესი ყურადღება უნდა გამოიჩინოს. ასეთი ზნეობის მექონე ადამიანი, სულიერ მოთხოვნილებას წინ აღუდგება და უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვებისთვის საყვარელ მეგობრებს საკუთარს თავზე წინ დააყენებს. ის არ შეეცდება იმას, რომ ოღონდ მას ნუ მიადგება ზიანი და დანარჩენი მისთვის უმნიშვნელოა. ის ყოველთვის სამართლიანობის მომხრე იქნება და საკუთარი სარგებლის სანაცვლოდ სხვას არ დააზარალებს.

ამრიგად, ვისაც სურს ამქვეყნიურ ცხოვრებაში, „გულწრფელი მეგობრობა“ იგრძნოს, ზემოთ აღნიშნულ საკითხებზე

კიდევ ერთხელ უნდა დაფიქრდეს. საკუთარი ზნეობა ამ მხრივ კიდევ ერთხელ უნდა გადაამოწმოს. არასოდეს უნდა დავივიწყოთ, რომ ადამიანში ნდობას არსებითი მნიშვნელობა აქვს და მეგობრის ძიებისას რწმენის შემდეგ უპირველესი ადგილიც ნდობას უნდა დაეთმოს.

მაშ ასე, წმინდა ყურანში გაცხადებული სიტყვები, ძალზე მნიშვნელოვანი და დამაფიქრებელია. ამ სიტყვების გაანალიზება ყველა მორწმუნის ვალია, რათა იმქვეყნიური სამოთხის მაძიებელთ მორადიული ცხოვრებისა და ნეტარების მოპოვებაში დაეხმაროს.

იმამი მალიქი

ჟურნალი ახალი მთვარის გასულ ნომრებში ვცდილობდით მოკლე ბიოგრაფიული ცნობები მოგვეწოდებინა ისლამის იმ გამოჩენილ და უდიდეს სწავლულებზე, როგორებიც იყვნენ; იმამი ებუ ჰანიფე, იმამი შაფიი, ჰადისოლოგები იმამი ბუჰარი, მუსლიმი, ებუ დავუდი და სხვები. ჟურნალის ამ ნომერში ასევე მოგიყვებით მალიქი მეზჰების ფუძემდებელ იმამი მალიქის შესახებ. აღსანიშნავია, რომ ეს ცნობები სრულად არ ასახავს იმამი მალიქის ცხოვრებას, თუმცა წარმოდგენას შეგიქმნით მისი ბიოგრაფიის შესახებ.

მალიქ ბინ ენესი, მალიქი მეზჰების ფუძემდებელი, უდიდესი სწავლული და ჰადისოლოგია. მისი სრული სახელი ებუ აბდილლაჰ მალიქ ბინ ენეს, ბინ მა-

ლიქ ები ამირ ბინ ამრ ელ ასბაჰი ელ მედენია. ჩვ.წ. აღ 712 წელს საუდის არაბეთის ერთ-ერთ უმშვენიერეს ქალაქ მედინაში დაიბადა. ები ამირი, რომლის სახლიც იმამ მალიქს უკავშირდება უკეთილშობილესი შუამავლის თანამიმდევარი გახლდათ. ის გარდა ბედირის ბრძოლისა შუამავალთან ერთად ყველა დანარჩენ ბრძოლაში იღებდა მონაწილეობას. მისი შვილი მალიქი, ანუ იმამი მალიქის ბაბუა თაბიინების (თაბიინები ეწოდათ მათ, ვინც წმინდა შუამავლის თანამიმდევრებს მოესწრნენ და შეხვდნენ) უხუცესთაგანი იყო. ის იემენიდან მედინაში გადმოსახლდა. მისი შვილები, ანუ იმამი მალიქის ბიძები, ებუ სუჰეილი, ნაფი, უვეისი, რები და ნადრი იყვნენ. მალიქ ბინ ამირი ჰიჯრით 102 წელს გარდაიცვალა. იმამი მალიქის

დედა ალიე ბინთი შურეიქ ელ ეზდი გახლდათ. იმამ მალიქს იაჰია, მუჰამმედი და ფატიმას სახით სამი შვილი ჰყავდა.

იმამი მალიქი მხოლოდ უმრასა და ჰაჯობის რიტუალის შესრულების დროს გადიოდა ქალაქგარეთ. მას სხვა დროს მედინა არ მიუტოვებია. უფრო მეტიც, როდესაც იგი ბაღდადის ჰალიფამ ჰარუნ რეშიდმა თავის სახალიფოში მიიწვია, მან მიწვევას უარით უპასუხა.

იმამი მალიქი 10 წლის იყო როდესაც ცოდნის გაღრმავებას შეუდგა. გადმოცემის თანახმად მალიქის მამამ საკამათო თემა შესთავაზა შვილებს. მალიქმა შეცდომა დაუშვა, თუმცა მისმა ძმამ სწორად უპასუხა. რის გამოც მამა უთხრა: როგორც ჩანს ჯერ პატარა ხარ და გონება საკმაოდ არ გიჭრის, ფრინველებზე ფიქრით ხარ დაკავებული. ამ სიტყვების გამო მალიქმა გადაწყვიტა ძლიერი ცოდნა მიეღო. სწავლას შეუდგა და იბნი ჰურმუზთან 7 წელი დარჩა. ამის შემდეგ რაბიათურრეის ლექციებს დაესწრო. ერთ-ერთი გადმოცემის თანახმად, როდესაც იმამ მალიქმა გადაწყვიტა დაენერა თავის განათლება, დედამ დაუძახა მას ახალი ტანსაცმელი ჩააცვა და უთხრა ახლა შეგიძლია დანერო:

იმამ მალიქ ბინ ენესი, რომელიც თანატოლებისგან ძლიერი ცოდნით გამოირჩეოდა, 21 წლის ასაკში უკვე ლექციების კითხვასა და ფეთვის გაცემას დიანწყებს. აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ იმამი მალიქი ფეთვის გაცემის დროს არ ჩქარობდა. როდესაც მას რაიმე საკითხის შესახებ ფეთვას კითხავდნენ ის ეტყოდა: „შენ ახლა წადი. მე ამ საკითხთან დაკავშირებით კარგად გამოვიკვლევ და შემდეგ გიპასუხებ. როდესაც მაშინვე პასუხის გაუცემლობის შესახებ მიზეზი ჰკითხეს, მან მიუგო: „მე გაცემული ფეთვის გამო პასუხი უნდა ვაგო. ეს ძალიან მძიმეა, გაკინთვის დღის მეშინია“.

იმამი მალიქმა ისეთივე წამება გამოაირა ჰალიფე მანსურის დროს, როგორც ებუ ჰანიფემ. მან ბევრი დრო საპყრობილებში გატარა და ბევრი

ტანჯვაც გადაიტანა. თუმცა წლების შემდეგ მანსურმა მიხვდა საკუთარ შეცდომას და იმამ მალიქს ბოდიში მოუხადა.

იმამ მალიქის ლექციებმა ხალხის დიდი ინტერესი მიიპყრო. შორეული ქალაქებიდან იმამი მალიქის ლექციის მოსასმენად უამრავი მსურველი მედინას მიაშურეს. იმამი მალიქი ცოდნას ნაფის, საიდ ელ მაყურისმ ამირ ბინ აბდილლაჰის, ზუბეირისა და ზუჰრის მსგავსი სწავლულებისგან იღებდა. მის უდიდეს ნაწარმოებში, მუვატატაში დაახლოებით 90-მდე სწავლულის გადმოცემაა მოხსენებული. არსებობს საუბრი იმაზე, რომ მან ეს ცონდა დაახლოებით 900-მდე სწავლულისგან მიიღო. აგრეთვე, ათასობითაა იმ მოსწავლეების რიცხვი, ვინც იმამ მალიქისგან ცონდა მიიღო. თუმცა მისი მოსაზრებების და მეზჰების გავრცელებაში უშუალო წვლილი მიუძღვით აბდულლაჰ ბინ ვეჰბს, აბდურრაჰმან ბინ ყასიმს, ესედ ბინ ფურატს, იაჰია ბინ იაჰია ელ ლეისის და სხვებს.

იმამი მალიქი ჰიჯრით 179 წელს მედინაში გარდაიცვალა და ბაყის სასაფლაოზეა დაკრძალული. მისი განსასვენებელი ნამაზი კი მედინას იმჟამინდელმა გუბერნატორმა აბდულლაჰ ბინ ზეინებმა შეასრულა.

იმამი მალიქის უმთავრეს ნაწარმოებს ელ მუვატატა წარმოადგენს, რომელსაც ორმოცი წლის განმავლობაში წერდა. მასში დიდი ადგილი ეთმობა საჰაბებისა და თაბიინების ფეთვას. ასევე მას ეკუთვნის, თეფსირულ გარიბულ ყურანი. იბნი ვეჰბისთვის დანერილი ბედისწერასთან დაკავშირებული წერილი, ჰარუნ ერ რეშიდის, ლეის ბინ სადის და სხვა ყადებისთვის დანერილი წერილები.

www.osmannuritopbas.com
ტუღის სიღბმიდან
ოსმან ნური თოფბაში

ზნეობრივი ღირსება

ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: „თქვენგან ჩემთვის ყველაზე საყვარელი და განკითხვის დღეს ჩემთან ყველაზე ახლოს მყოფი, კარგი ზნეობის მქონე ადამიანები იქნებიან“.

ზნეობა – ხასიათს, ჩვევას, ქცევას, ქმედებას და ზნე-ჩვეულებას ნიშნავს. ის, რაც შეიძლება სულით აღიქვა, შეიგრძნო და გამოხატო. ის შეიძლება იყოს კარგი და ცუდიც. საზოგადოებაში არიან ცუდი და კარგი ხასიათის ადამიანები. ე.ი კარგი და ცუდი ზნეობის მქონე პიროვნებები.

კარგი ზნეობა რწმენას, სიკეთის კეთებას, ცხოვრების სწორად მართვას, ჰალალ-ჰარამის დაცვას და ჩვენი გამჩენი ღმერთის ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვებას ნიშნავს. ჩამოთვლილი თვისებების საპირისპიროდ მოქმედება ცუდი ზნეობის მქონე ადამიანების დამახასიათებელი თვისებაა. ღვთისმსახურება ადამიანს კარგ ზნეობას უყალიბებს. მის შედეგად, ადამიანს უჩნდება მისწრაფება სხვადასხვა არასავალდებულო სიკეთისა და ღვთისმსახურების გაკეთების მიმართ, რომელთა შესრულების სურვილი მხოლოდ კარგი ზნეობისა და ალლაჰის მიმართ სიყვარულის მქონე ადამიანებს ახასიათებთ.

კარგი ზნეობის ადამიანს, ისე როგორც თავისთვის, ასევე საზოგადოებისთვის მრავალი სიკეთის მოტანა შეუძლია. საზოგადოებაში ერთსულოვნება და სიყვარული კარგი ზნეობის მქონე ადამიანთა ნყალო-

ბით არის შესაძლებელი. აბუ ჰურაირას გადმოცემის მიხედვით, წმინდა შუამავალი ბრძანებს: „ადამიანთა დაკმაყოფილება მხოლოდ ფიზიკური დახმარების ნყალობით შეუძლებელია. მათთვის აუცილებელია მომლიმარი სახით, ან კარგი ზნეობით დახმარება და დაკმაყოფილება“.

ყოვლისშემძლე ალლაჰს უყვარს კარგი ზნეობის და ხასიათის მქონე ადამიანები და ასეთ სიყვარულს სხვების გულგებმაც ნერგავს. ასეთი ადამიანი ამქვეყნადაც და იმქვეყნადაც კარგ ცხოვრებას დაიმსახურებს, ალლაჰის დახმარებით სამოთხეში ცხოვრების უფლებას მოიპოვებს. სამოთხეში ყველაზე მაღალ საფეხურზე მყოფ წმინდა შუამავალთან ახლოს, კარგი ზნეობის მქონე ადამიანები იქნებიან. ამასთან დაკავშირებით ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: „თქვენგან ჩემთვის ყველაზე საყვარელი და განკითხვის დღეს ჩემთან ყველაზე ახლოს მყოფი, კარგი ზნეობის მქონე ადამიანები იქნებიან“. წმინდა შუამავალმა მომავალ თაობას კარგი ზნეობის უამრავი მაგალითი აჩვენა. ამიტომ მისი ცხოვრების შესწავლა ყოველი მუსლიმისთვის საჭიროა, რათა დააკვირდეს, დაფიქრდეს და მიზამოს მას. ერთხელ როდესაც წმინდა აიშეს წმინ-

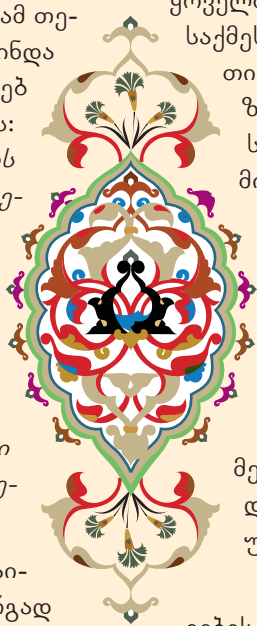
და შუამავლის ზნეობის შესახებ ჰკითხეს, მან ასე უპასუხა: წმინდა შუამავლის ზნეობა ყურანი იყო.

წმინდა მუჰამედ შუამავალმა ალლაჰის მიერ ყურანით გადმოცემული ზნეობის ყველა საკითხი აითვისა და ადამიანებს ცხოვრების ყველა სფეროში განუმეორებელი მაგალითი უჩვენა. წმინდა შუამავლის ყველაზე ნათელი განმასხვავებელი ნიშანი, მისი მაღალი ზნეობაა. ალლაჰი წმინდა შუამავლის ზნეობის შესახებ ყურანში ასე ბრძანებს: **„შენ, უეჭველად ყველაზე საუკეთესო ზნეობის მქონე ადამიანი ხარ“**. ამ აიათში ალლაჰმა წმინდა შუამავლის მაღალი ზნეობა ღიად ასახა. ამ თემასთან დაკავშირებით, თვით წმინდა შუამავალი თავისი ზნეობის შესახებ ერთ-ერთ ჰადისში ასე ბრძანებს: **„მე ალლაჰმა მაღალი ზნეობის სრულსაყოფად და სხვებზე საჩვენებლად მომავლინა“**. წმინდა შუამავალი სარკეში ჩახედვისას ალლაჰს ასეთ ვედრებას უკეთებდა: **„ღმერთო, ფიზიკურად როგორი ლამაზიც გამაჩინე, ზნეობაც ისეთივე ლამაზი მომეცი, ღმერთო გვედრები, ყველაზე მაღალი ზნეობის ადამიანად მაქციე, უეჭველად ეს მხოლოდ შენ შეგიძლია“**.

მექაში ჩამოსულ ყურანის აياتების მნიშვნელობას თუ კარგად დავაკვირდებით, გავიგებთ, რომ ერთი რწმენა და მეორე კი მაღალი ზნეობაა. აქედან გამომდინარე გასაგებია რომ ყურანი მორალურ, ეთიკურ და ზნეობრივ ნორმებს ძალიან დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს. რწმენა ალლაჰთან კავშირს წარმოადგენს, ხოლო მშვენიერი ზნეობა კი საზოგადოებრივ სოციალური ურთიერთობის მაჩვენებელია. წმინდა შუამავლის მაღალი ზნეობის მაგალითების წყალობით ისლამმა ძალიან მოკლე პერიოდში ადამიანთა გულები დაიპყრო.

წმინდა შუამავალს კეთილშობილი ალი ასე ახასიათებს: „ალლაჰის შუამავალი ბევრს არ საუბრობდა. ის მხოლოდ ისეთ რამეს იტყოდა, რაც მუსლიმებისთვის სასარგებლო იყო. მისი საუბარი ადამიანებს ერთმანეთთან უფრო აახლოებდა. იგი ყოველი გვარის მოწინავე და გამორჩეულ ადამიანებს დიდ პატივს სცემდა და მათ თავიანთი ტომის ხელმძღვანელად ირჩევდა. წმინდა შუამავალი ყველას მიმართ თავდაუზოგავი იყო. ის თავის თანამიმდევრებს ყოველთვის აკვირდებოდა და მათი მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციას ფლობდა. მას სიკეთის კეთება უყვარდა და ცუდ საქმეს ყოველთვის გმობდა. მის გაკეთებულ საქმეს ვერასოდეს უნახავდი ნაკლს. ერთის სიტყვით, ის ყველაზე მაღალი ზნეობის მქონე ადამიანი იყო. ამასთან ერთად ის გაჭირვებული ადამიანების ყველაზე დიდი დამხმარე იყო. მუჰამედ შუამავალი ყოველი დაჯდომისა და ადგომის დროს ალლაჰის სახელს ახსენებდა. ის მეჩეთში, ან სხვაგან თავისთვის განსაკუთრებულ ადგილს არასდროს გამოყოფდა და ამის ყოველთვის დიდი წინააღმდეგი იყო. მეჩეთში შესვლისას, ხან წინ გავიდოდა და დაჯდებოდა, ხან კიდევ სულ უკანა რიგებში“.

წმინდა შუამავალზე დაკვირვებისას, ვინც არ უნდა ყოფილიყო მის გვერდით, იფიქრებდი, მის გვერდით მყოფი, მისთვის ყველაზე ახლოებული და საყვარელი ადამიანი იყო. თუკი ვინმე მისგან რაიმეს მოითხოვდა, საშუალება თუ ჰქონდა აუცილებლად მის თხოვნას შეუსრულებდა, თუ არაფერი ექნებოდა, მას ტკბილ სიტყვას ეტყოდა და მაინც კმაყოფილს დატოვებდა. ის იმდენად კეთილი იყო, რომ მისი სიკეთე გავრცელდა მთელ კაცობრიობაზე. მას ჰქონდა სრულყოფილი ზნეობრივი თვისებები, რომელბიც

დღემდე თითოეული ადამიანისთვის ნიმუშს წარმოადგენს. მის თვალეში ყველა ადამიანი თანასწორი იყო. თითოეულ მორწმუნისთვის კეთილ და გულმონყალე ლიდერად იქცა. წმინდა შუამავალი უდიდესი მომთმენი იყო. ამასთან ერთად ტყუილად არსადროს დაადანაშაულებდა ვინმეს და არც არავის დანაშაულს სახალხოდ გამოიტანდა. იგი ყველას ერთნაირად ექცეოდა და არავის გამოარჩევდა. ერთმანეთზე უპირატესობა ადამიანებს მხოლოდ ღვთისმსახურების საშუალებით ჰქონდათ. თანამიმდევრებიც მისივე წყალობით, კარგი ზნეობის მქონე ადამიანებად იქცნენ. ისინი ყველას მიმართ უდიდეს პატივისცემას იჩენდნენ და ერთმანეთსაც კარგად აფასებდნენ. უფროსების მიმართ დიდ პატივისცემას, ხოლო უმცროსების მიმართ დიდ სიყვარულს იჩენდნენ. ყოველთვის ცდილობდნენ გაჭირვებულებს დახმარებოდნენ და მათი პრობლემები მოეგვარებინათ. უპატრონო და უცხო ადამიანებს იცავდნენ და სხვას არ აჩაგრვინებდნენ.

წმინდა შუამავალი საზოგადოებაში ყოველთვის მომღიმარი სახითა და თბილი ხასიათით გამოირჩეოდა. მას დიდი პატივის გრძნობა გააჩნდა. არასდროს არავის წაეჩხუბებოდა. ის ყოველთვის კარგად იქცეოდა და ყველას კარგ სიტყვას ეუბნებოდა. არასდროს არავის შეარცხვენდა. ყველაზე ხელგაშლილი და გულუხვი იყო. წმინდა შუამავალი ყოველთვის თავს იკავებდა ადამიანებთან დაპირისპირებისგან, ბევრი ლაპარაკისგან, უსარგებლო და გამოუსადეგარ რამეებთან მიახლოებისგან. ასევე ადამიანებთან ურთიერთობაშიც თავს სამი რამისგან იკავებდა:

1. არავის შესახებ არც პირისპირ და არც ზურგს უკან ცუდს არ იტყოდა და არავის არ შეარცხვენდა,
2. არავის შეცდომას და სირცხვილს არ გამოაშკარავებდა,

3. არავის შესახებ უხეშ სიტყვას არ იტყოდა.

წმინდა შუამავლის საუბრის დროს მისი თანამიმდევრები ისე გაუნძრევლად ისხდნენ და უსმენდნენ თითქოს თავზე ჩიტები ესხათ და ეშინოდათ არ აფრენილიყვნენ. წმინდა შუამავალი როდესაც ვინმეს შეხედებოდა სალამს თავდაპირველად თვითონ მისცემდა. ყოველთვის დაფიქრებული იყო და უადგილოდ არ საუბრობდა. მისი თხრობა თავიდან ბოლომდე დაწყნარებული, გასაგები და სასიამოვნო იყო. ყოველთვის მოკლედ და გასაგებად მეტყველებდა.

წმინდა შუამავალი სულ მცირე სარჩოსაც კი ძალიან დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა. საერთოს ამ ქვეყანაზე და მასზე არსებულ ქონებაზე არასდროს დიდი მნიშვნელობა არ მიუნიჭებია. სხვის უფლებებს დიდი პასუხისმგებლობით იცავდა და უფრთხილებოდა. გაბრაზებას სახალხოდ არასდროს გამოამჟღავნებდა. სიცილს კი ყოველთვის ღიმილის სახით გამოხატავდა. გაღიმების დროს კბილების სულ მცირე ნაწილი გამოუჩნდებოდა ხოლმე. მუჰამედ შუამავალი ადამიანთაგან ყველაზე ნაზი და მაღალი ზნეობის მქონე ადამიანი იყო.

მუჰამედ შუამავალი შუამავლობის მისიის მიღებამდე ყველაზე მაღალი ზნეობის, სამართლიანი, გამორჩეული, კარგი მეზობელი, სანდო, სიკეთის მოყვარული და ყველასთვის თითოთ საჩვენებელი ადამიანი იყო. ყველა დადებითი თვისება ალლაჰს მასში ჰქონდა თავმოყრილი და ამის გამო ადამიანები მას „სანდოს“ უწოდებდნენ. წმინდა შუამავლის ყოველი საქციელი, მიზანმიმართული და სამართლიანი იყო. ის ყველას შეიცოდებდა და შეინყნარებდა. ამგვარი საქციელი ხომ ზნეობის მწვერვალის მაჩვენებელია. მისი გადწყვეტილებები ყოველთვის ალლაჰის კანონების ფარგლებში იყო მოქცეული და არასდროს მათ არ გასცდენია.

გეორგ ზეზე

ჯოჯოხეთის გზაზე მეგობრობა არ არსებობს

თურმე მეგობრობისთვის ქათმის უმი ხორციც კი იჭმება. დიახ, ამქვეყნიური გაგებით ადამიანის სიყვარულის და მეგობრობისთვის ქათმის უმი ხორცის ჭამა შეიძლება. მაგრამ საიქიოში მდგომარეობა ასე როდია. დღეს ჩვენ მეგობარს რომ არ ენყინოსო ყველაფერს ვაკეთებთ. მეგობრის სიკეთისკენ მოწოდებისას, დღეს მდგომარეობა პირიქითა. “ჩემი ხატრი სულ არ გაქვს”, “ერთი შეცდომით ბევრი არაფერი დაშავდება” ასე პირველრიგში მეგობართან ერთად სიგარეტის მოწვევას ვინწყებთ. “მე შუაგზაში უნდა დამტოვო”, “შენ კაცი არ ხარ?” ამის მსგავსი სიტყვებით მრუშობისკენ და ცუდი ქცევებისკენ გვიბიძგებენ. სიგარეტისა და ნარკოტიკული ნივთიერებების გამოყენებას ჩვენი მეგობრის ხატრით ვინწყებთ და შემდეგ საერთოდ ვერ ვტოვებთ.

ასეთი მდგომარეობა ძალიან ცუდი და აუტანელია. ამიტომ დედ-მამას შვილებისადმი ძალიან დიდი პასუხისმგებლობა აქვთ. ამასთანავე ახალგაზრდებმა აუცილებლად

უნდა იცოდნენ, რომ ჯოჯოხეთის გზაზე მეგობრობა არ არსებობს.

ამქვეყნიური და საიქიო მეგობრობა ყოველთვის სწორად უნდა იქნეს გათვლილი. უზენაესი ალლაჰი ჩვენ ასე გვირჩევს: „**შეიქცენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გეშინოდეთ ალლაჰის და იყავით მართალთა გვერდით!**“ (სურა თევე, აიათი 119)

ალლაჰის შუამავალი თავის ჰადისში ასე ბრძანებს: (აბდულლაჰ იბნ მესუდმა ასე თქვა) „ალლაჰის შუამავალთან ერთი პიროვნება მოვიდა და კითხა: ალლაჰის შუამავალო, ერთ-ერთ საზოგადოების მოსიყვარულე მაგრამ მათი შესრულებული ქმედებების შეუსრულებელ პიროვნებაზე რას იტყვით? ალლაჰის შუამავალმა უპასუხა: *ადამიანისთვის საყვარელი რაც არის მასთან ერთად იქნება.*“ (რიაზუსს სალიჰინ, ჰანდისი 371)

ვისთან უნდა ვიმეგობროთ? რა თქმა უნდა ალლაჰისა და მისი შუამავლის საყვარელ ადამიანებთან უნდა განვატყიცოთ

მეგობრობა, თუ არასწორ გზაზე მყოფ ადამიანებთან? ეშმაკიც კი ჯოჯოხეთის გზაზე საერთოდ არავის იცნობს. ჩვენ თუგინდ ვთქვათ „ო ალლაჰ! ჩვენ ეშმაკმა შეგვაცდინა“ დადებით შედეგს მაინც არ მოგვცემს. უზენაესი ალლაჰი წმინდა ყურანი ჩვენ გვირჩევს და გვარიგებს რომ: **და თქვა ეშმაკმა, როცა საქმე აღსრულდა: „უეჭველად, ალლაჰმა ადგილზე დაგვტოვა. თქვენ კეშმარიტი ალტემა, და მეც შეგპირდი თქვენ, მაგრამ პირობა დავარღვიე. თქვენზე დაძალება არ შემეძლო, მე მხოლოდ მოგიწოდებ თქვენ, თქვენ კი დამმორჩილდით. ამიტომ ნუ მისაყვედურებთ. უსაყვედურეთ თქვენ თავს. და მე არა ვარ თქვენი შემწე და თქვენც არა ხართ ჩემი შემწე. უეჭველად, თავიდანვე უარყავი თქვენ მიერ ჩემი თანამოზიარედ დადგენა. უეჭველად, უსამართლოთათვისაა სასჯელი მწარე!“** (სურა იბრაჰიმი, აიათი 22)

ეშმაკი ადამიანს ვერ გადაარჩენს. ეშმაკის მორჩილი და ჩვენი ცუდ გზის მეგობარი მეგობარიც კი ვერ გადაგვარჩენს. ჩვენც ვერ გადავრჩებით. ჩვენ მეგობარს რომ ვუთხრათ: „შენ როგორი მეგობარი ხარ, რატომ თავის დროზე არ გამაფრთხილე“ - მაინც არაფერი გაეწყობა. ვინაიდან იმ დროს ჩვენ მეგობარმა უნდა გვითხრას, რომ: „შენ მე რატომ მგმოზ, შენ თვითონ კარგი კოფილიყავი და ჩემი და შენი თავი გადაგერჩინა“. ამქვეყნად მყოფ მეგობრებს ჯოჯოხეთის გზაზე ერთმანეთის ეწყინებათ, ერთმანეთს სახეზე არ შეხედავენ, არ დაილაპარაკებენ. ეს რაოდენ ცუდი მდგომარეობაა. უზენაესი ალლაჰი ასე ბრძანებს: **„იმ დღეს უსამართლო დაიკბენს ხელებს და იტყვის: ნეტავ, ამერჩია გზა შუამავლის გვერდით.“ „ვაი ჩემს თავს! ნეტავ, არ ამერჩია მოყვასად მავანი!“ „ეს მან გამარიდა ყურანისგან, მას მერე რაც ის ჩემამდე მოვიდა. უეჭველად, ეშმაკი ადამიანს ტოვებს ეუღლად!“** (სურა ფურყანი, აიათი 27-29)

ამ რჩევა-დარიგებებს უნდა მოუსმინოთ და საზოგადოებას გაავაცნოთ. ჩვენ ვალდებული ვართ, ყველა გავაფრთხილოთ და ავუხსნათ შვილები ვისთან, მეგობრობენ ეს მშობლებმა აუცილებლად უნდა იცოდნენ. თუკი ჩვენი შვილების მეგობრების ზნეობა კარგია ეს ჩვენი შვილებისთვის მისასალმებელია. თუკი ჩვენი შვილების მეგობრები ცუდი

ზნეობის არიან მაგრამ ჩვენი შვილები კარგებიც რომ იყვნენ მათ ვენდობით და ვიტყვით: **„ჩემ შვილს არაფერი მოუვა, თუგინდ ცუდი მეგობარი ჰყავდეს“** ამ შემთხვევაში ჩვენ შვილებს ცუდისკენ ვუბიძგებთ. კარგი ზნეობის მატარებელი საზოგადოება ვარდის ბალის მსგავსია. იქ მიმსვლელი ყოველთვის ვარდის სუნით დატკბება. ცუდი ზნეობის მატარებელი საზოგადოება კი ცუდი სუნის ადგილის მსგავსი. იქ მიმსვლელი, თუგინდ კარგი იყოს სუნი აუცილებლად გადაედება. უზენაესი ალლაჰის შუამავალი გვირჩევს: **„კარგი და ცუდი მეგობრის მდგომარეობა, სასიამოვნო სუნამოს გამყიდველის მდგომარეობის მსგავსია“**: მუშკის გამყიდველი შენ სასიამოვნო სუნამოს მოგცემს ან შენ იყიდი, ან მასთან ერთად ყოფნისას კარგი სუნამოთი დატკბები. მაგრამ ყალბი სუნამოს გამყიდველი ტანსაცმელს დაგინვაფს ან მისი ცუდი სუნისგან შენუხდები“.

კარგი მეგობრები ერთმანეთისთვის ალლაჰს შეევედრებიან. ერთმანეთის მოსახსნაულებლად და სამოთხეში შესასვლელად ვედრებას ალაველინენ. ასეთი მეგობრების სამახარობლოს უზენაესი ალლაჰის შუამავლის ჰადისებიდან ვსწავლობთ: **„პიროვნება, რომელიც ავადმყოფის მოსახსნაულებლად წავა ან ალლაჰის საყვარელ მონა-მსახურს მოინახულებს, ანგელოზი მას ასე მიმართავს: „რა ბედნიერი ხარ შენ! ძალიან კარგი მგაზვრობა შეასრულე. სამოთხეში თავშესაფარი მოიმზადე!“** (რიაზუს სალიჰინ, ჰანდი-სი 363)

ჯოჯოხეთის გზაზე მეგობრობა არ შეიძლება. არც ერთი ცოდვა ჩვენი მეგობრის ხათრისთვის არ უნდა ჩავიდინოთ. უზენაესი ალლაჰს ჩვენი მეგობრის გამო არ უნდა ვაწყენინოთ. ჩვენთვის ყველაზე საყვარელი ალლაჰი და მისი შუამავალია, ამიტომ ალლაჰისა და შუამავლის სიყვარულისთვის ჩვენი მეგობრები უნდა მივატოვოთ. ჯოჯოხეთის გზაზე მყოფი მეგობრები უნდა მივატოვოთ და სამოთხის მეგობრები უნდა შევიძინოთ. უზენაესმა ალლაჰმა ჩვენ შეგვიყვაროს და მისთვის საყვარელ მეგობრებთან მეგობრობა გვარგუნოს.

 ალექსანდრე ნაკაიძე

დაბადება, სიცოცხლე, სიკვდილი და შემდეგი

ერთერთ გარდაცვლილის ოჯახის წევრს მივუახლოვდი და ვპკითხე:

— როგორ გარდაიცვალა?

— მან მიპასუხა: ავად იყო, ავტო საგზაო შემთხვევას ემსხვერპლა, სიმსივნე ჰქონდა, თავის ტკივილებიც აწუხებდა, ერთი სიტყვით რამდენიმე მიზეზი დამისახელა.

— მაგრამ ნამდვილი პასუხი სულ სხვა იყო:

— რომ დაიბადა იმიტომ...

ესე იგი დაბადება სიკვდილისთვის გამზადებაა...

ვინც დაიბადა და ამქვეყნად მოვიდა, გარკვეული დროის შემდეგ აუცილებლად გარდაიცვალა. ყველა ჩვენგანი ამქვეყნად დროებით მოვედით, წასვლის დრო, დღე და საათი ცნობილი არაა, მაგრამ ერთ დღეს აუცილებლად სამუდამო ქვეყანაში დავბრუნდებით.

დაბადებასა და გარდაცვალებას შორის არსებულ დროს “სიცოცხლეს” ვუწოდებთ.

ჩვენი სიცოცხლე ამქვეყნად ხანგრძლივად გვეჩვენება, მაგრამ ეს თვალის დახამხამებასავით ხანმოკლეა და ამან არ უნდა გვაცდუნოს.

ჩვენ მეგობარს ყოველთვის სიკეთისა და კარგი საქმეების კეთებისკენ მოვუწოდებთ...

— “რამდენ ხანს უნდა გავაგრძელო ეს ასე?” გვეკითხება მეგობარი.

— “სიცოცხლის ბოლომდე” პასუხის მიღებისას ის შეიცხადებს:

— ოოოჰ. რა ძნელია.

ჩვენ თვალში ხანგრძლივად მოჩვენებულ სიცოცხლე შეიძლება ერთი წუთის, ერთი საათის, რამდენიმე დღის ანდა რამდენიმე წლის შემდეგ მოულოდნელად დასრულდეს. მაგრამ გრძელი დროის ფიქრი ჩვენ გვაცდუნებს და ჩვენი „სიცოცხლის“ ისე გამოყენებას ვერ ვახერხებთ როგორც საჭიროა.

ადამიანს სიცოცხლე ისე უყვარს რომ, რაც უნდა ცუდი დაავადება ჰქონდეს, მწოლიარედ ყოფნა ურჩევნია სიკვდილს. მა-

გრამ ადამიანის სამუდამო სამყოფელი ქვე-
ყანა საიქიოა.

გრძელვადიანი სიცოცხლის სურვილი
თუ ამქვეყნიური საქმეებისთვისაა სამწუ-
ხაროა, მაგრამ თუკი ადამიანი იფიქრებს,
ალლაჰის ბრძანებები სრულყოფილად
შეასრულოს, ცოდვები მოინანიოს, რა კარ-
გია არა?. სიცოცხლის გზანგრძლივობა თუ
ხანმოკლეობა მნიშვნელოვანი არაა. მნიშვნე-
ლოვანი ისაა, თუ ზოგიერთი ძვირფას და
ზოგი კი უმნიშვნელო სიცოცხლეს როგორ
და რითი შეავსებს. იქნებ იმას, ვდარდობთ,
რომ ბოლოს მაინც სიკვდილი გველოდება
და საიქიოს ცხოვრება იწყება.

წმინდა მუჰამედ შუამავალი თანამი-
მდევარის, საად ბინ მუაზის დასაფლავების
შემდეგ საფლავთან დარჩა და ვედრება
ალავლინა. თანამიმდევრებმა მის ერთად ვე-
დრება ალავლინეს. დაბრუნებისას ალლაჰის
შუამავალს შეეკითხნენ თუ რატომ მოიქცა
ასე. მან უპასუხა:

*„საადს საფლავმა მანამდე მოუჭირა,
სანამ ალლაჰმა მას საფლავი არ გაუფარ-
თოვა“ (აჰმედ. III, 360.)*

ისლამის სწავლულების მიხედვით, კე-
თილ და მადლიან მიცვალებულზე, მიწა
ისე დაელოდება, როგორც დედას შვილი
მოენატრება. მიწასაც ყველა შვილი ისე მო-
ენატრება. „სადა ხარ, რამდენი ხანია შენ
გელოდიო“ - ეტყვის და უბეში ჩაიკრავს,
ღვთისმსახური პიროვნება ამ მოჭერას ვერ
იგრძნობს. მაგრამ ცოდვილ ადამიანს ბო-
ლომდე მოუჭერს და შეაწუხებს. უდიდესმა
ალლაჰმა დაიფაროს ყველა მორწმუნე საფ-
ლავის წვალეებისგან.

წმინდა მუჰამედ შუამავალი ერთ-ერთ
ჰადისში ბრძანებს:

*„საფლავი (ქმედებათა მიხედვით) ან
სამოთხის ბაღნართაგან ერთ-ერთი, ან ჯო-
ჯოხეთის ორმოთაგან ერთ-ერთი ორმოა“.*
(თირმიზი, იყამეთ. 26,)

ნეტავ, ალლაჰის ბრძანებების შესასრუ-
ლებლად უფრო მეტი დრო დავხარჯეთ თუ,
აკრძალულების გასაკეთებლად?! საფლავი
რომ გაგვიფართოვდეს დიდი დაფიქრება და
სინანულია საჭირო.

ჩემო ძვირფასებო! სიცოცხლის შემდეგ
სიკვდილია, სიკვდილის შემდეგ საფლავი,
საფლავის შემდეგ გაცოცხლება და გან-
კითხვის დღისათვის გამზადებაა, შემდეგ
კი, არავინ იცის ვის სად მიეჩინება ადგილი,
სამოთხესა თუ ჯოჯოხეთში.

ერთ-ერთი მოგზაურობის დროს გარ-
დაცვლილი ადამიანის დასასაფლავებლად
საფლავი გათხარეს. საფლავში გველები
გამოჩნდნენ, მეორე და მესამე ადგილზე
ამოთხარეს, მაგრამ იგივე განმეორდა. ამ
შემთხვევით განცვიფრებულებმა იმდრო-
ინდელ სწავლულს მიმართეს. მან უპასუხა:
“სადაც პირველად გათხარეთ იქ დასასაფლა-
ვეთ, სადაც უნდა გათხაროთ ამ მოვლენას
მაინც ვერ შეცვლით”.

— რა იყო ამისი მიზეზი?

— “ეს ადამიანი ჭორიკნობითა და ადა-
მიანების ერთმანეთზე გადაკიდების მც-
დელობით ცხოვრობდა. ამიტომ მისი საფ-
ლავი ქვეწარმავლებით იყო სავსე”.

ჩვენ გვმართებს ამ მონათხრობის შე-
სახებ დავფიქრდეთ... ჩვენ ხომ ადამიანების
ნაკლოვნებების დაფარვის, კამათის, დავისა
და ჩხუბის საწინააღმდეგოდ ვმუშაობთ.

დაბადებიდან გარდაცვალებამდე ადა-
მიანი სიცოცხლისთვის აუცილებელი, ცხო-
ვრებისთვის საჭირო ინვენტარისა და საკ-
ვების მოსაპოვებლად მუშაობს. საკვები მას
აუცილებლად ესაჭიროება, რათა თავი ირ-
ჩინოს. მაგრამ ზოგიერთი თავის სარჩენად
კი არა, სიმდიდრის ყველაზე მაღალი სა-
ფეხურიტაა დაინტერესებული. მათ ამქვე-
ყნიური სიყვარული აბრმავებს, ატყუებს და
სამუდამოთ ატყვევებს კიდეც. მაგრამ ადა-
მიანი გარდაცვალების შემდეგ ყველაფერს
ტოვებს ამქვეყნად და მას მხოლოდ მისი
ნამოქმედარი მიჰყვება. ეს შეიძლება სიკე-
თე ან ცუდი ქმედება იყოს. სასახლეები, ქო-
ნება, სიმდიდრე, ბოლო მოდელი მანქანები,
მრავალსართულიანი სასტუმროები იქ ველ-
არ დაგვებმარება, თუ იგი ალლაჰის კმაყო-
ფილებისამებრ არ გამოვიყენეთ. განკითხ-
ვის დღეს ყველა ჩვენი ნამოქმედარი ჩვენს
საწინააღმდეგოთ იქნება გამოყენებული.

საიქიო ცხოვრებისათვის სამზადისი
ამქვეყნად უნდა დავიკავოთ. ლამაზად და

უნვალებლად სიკვდილისათვის, სიკვდილის შემდეგ კი არა მანამდე უნდა მოვემზადოთ. ჩვენ ყოველთვის ალლაჰის იმედი უნდა გვქონდეს და მას პატიებას უნდა შევთხოვდეთ. ჩვენს უკან დარჩენილი შვილი, შვილიშვილი, მამა, ბაბუა თუ ბებია, ყველა უზენაეს ალლაჰს შესთხოვენ, რომ მათი მიცვალებული სამოთხეში მოხვდეს.

წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ვ.) ბრძანებს: „თქვენს მიცვალებულებს საჩუქარი გაუგზავნეთ“.

„საფლავში მიცვალებულის მდგომარეობა, ზღვაში დახრჩობის პირას მყოფი და შევლის მთხოვნელ პიროვნებას გაეც. ის მშობლისგან, შვილისგან, ახლო მეგობრისა თუ ნათესავისგან დახმარებას მოელის. მასზე დახმარება ჩვენ მხოლოდ ვედრებით შეგვიძლია. მისი სულისათვის შევედრება და ყურანის კითხვა ამქვეყნიურ ყველაფერზე ძვირფასია.“ (ალი ელ-მუთაყი: XV, 694/4278)

„თქვენგან თუ რომელიმე გარდაიცვლება, იგი სასწრაფოდ დაასაფლავეთ. დასაფლავების შემდეგ მისი სულისთვის სურა „ფათიჰა“ და სურა „ბაყარას“ ბოლო აიათები (ამენერრესულუ) იკითხეთ.“ (თაბერანი: ყაბირ XII, 340; დეილემი, I, 284; ჰეისემი, III, 44)

ზოგიერთები ამბობენ, რომ მიცვალებულზე ყურანი არ იკითხება. ამით ადამიანებს ყურანიდან შორს წავიყვანთ. ისინი სასაფლაოებზე სხვაგვარად მოქცევას დაიწყებენ. ამიტომ, მოდით დავფიქრდეთ, ყურანი არასდროს ჩვენთვის ზიანის მომტანი არ იქნება. პირიქით, ჩვენთვის ყურანს მრავალი სიკეთე მოაქვს. ამიტომ ის ვიკითხოთ იქ, სადაც შევძლებთ. ვინაიდან წმინდა მუჰამედ შუამავალი ბრძანებს:

„სადაც ალლაჰის ხსენებისათვის (ყურანის კითხვისა და ვედრების აღსაფლავნად) შეიკრიბებიან, ალლაჰის წყალობა მათზე ჩამოვა, ანგელოზები მათ გარშემო შეიკრიბებიან და ალლაჰს პატიებას სთხოვენ. ალლაჰი მათ მასთან ერთად მყოფთაგან ჩათვლის“. (მუსლიმ, ზიჰირ, 39;).

ამიტომ ძვირფასო ძმებო! მოვძებნოთ ისეთი ადგილები, სადაც ყურანი იკითხება,

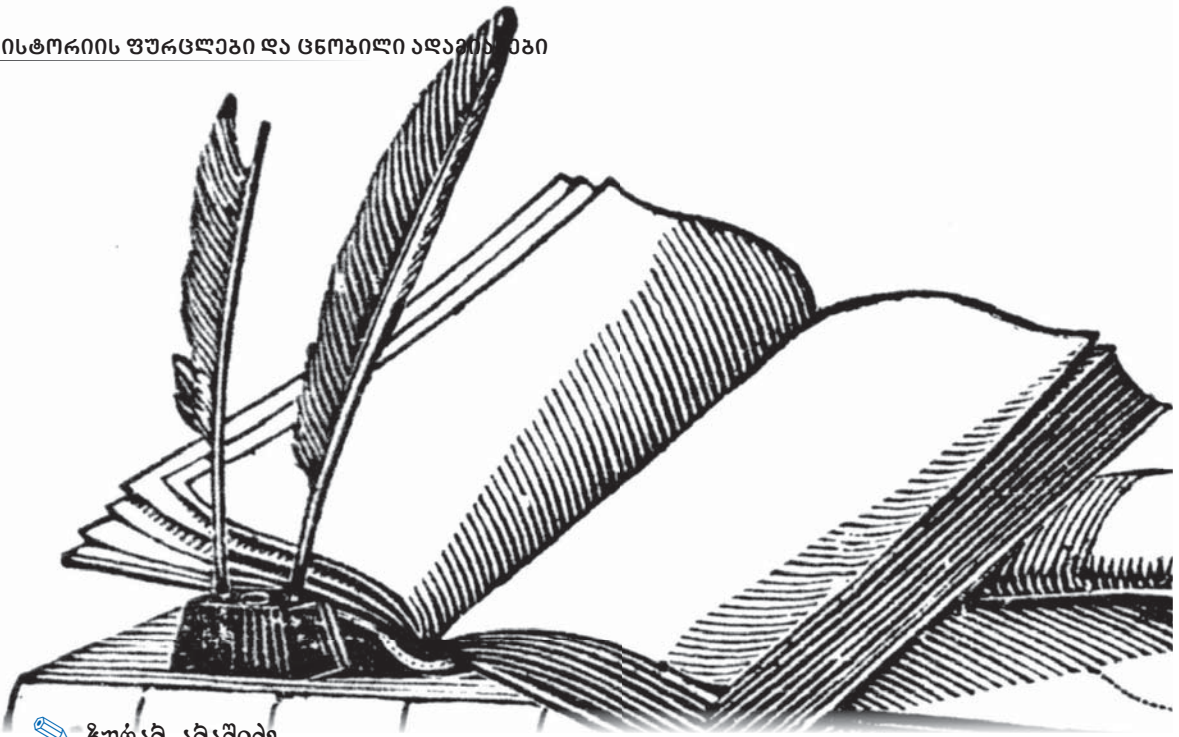
ქადაგება და ღვთისმსახურება სრულდება, არ დავიზაროთ, მათ დავესწროთ. ამასთანავე, რაც მთავარია იქ მოსმენილი შემდეგ ცხოვრებაში გამოვიყენოთ და მისი მიხედვით ვიცხოვროთ. თუკი ჩვენ ყურანის კანონების მიხედვით ვიცხოვრებთ, საფლავი საშიში აღარ იქნება. ჩვენ საფლავის კი არა, ჩვენი ნამოქმედარის უნდა გვეშინოდეს.

ყველა ჯარისკაცი, მუშაკი, დირექტორი და ის ადამიანი ვინც მადლობას დაიმსახურებს, მას ადამიანები საფეხურებით ამაღლებენ და სიგელებს გადასცემენ. იმ ადამიანისთვის, ვინც უდიდესი ალლაჰის მადლობას დაიმსახურებს, განა სასფლავი საშიში იქნება?

გარდაცვლილების სულისთვის ყურანი ვიკითხოთ, წყალობა გავცეთ, ვედრება აღვაფლავოთ. გაჭირვებულ მოსწავლეებს წიგნი, ავტოკალამი რვეული და სხვადასხვა სახის საჩუქრები გადავცეთ. მადლიანობაც მიცვალებულის სასარგებლოდაა.

მიცვალებული არა მხოლოდ მეშვიდე, მეორმოცე, ორმოცდათორმეტე და წლისთავზე კი არა ყოველთვის უნდა გავიხსენოთ. ისინი ყურანის კითხვითა და ღვთისმსახურებით უნდა მოვიგონოთ. რა ბედნიერია ის, ვისაც გარდაცვალების შემდეგ, ამქვეყნად ყურანის მკითხავი და მასზე ვედრების გამკეთებელი მომავალი თაობა დარჩება.

შევევედროთ უზენაეს ალლაჰს, რომ ჩვენ, ჩვენი ახლობლები, ნათესავები, დები და ძმები, ყველა ახლობელი სიკეთის კეთებითა და ღვთისმსახურებით იყოს დაკავებული, უზენაესმა ალლაჰმა გვაპატიოს ნებით თუ უნებლიედ ჩადენილი ყველა ცოდვა. ადამიანის ვალის გარეშე, ცოდვა მონანიებული, უდიდესი ალლაჰის ბრძანებები შესრულებული, აკრძალულისგან განშორებული, მისგან კმაყოფილ მდგომარეობაში საფლავში წასვლა გვადირსოს, საფლავი ყურანისა და ღვთისმსახურების სინათლით სამარადისოდ გაგვინათლოს.

✎ ზურაბ ამაშიძე
პედაგოგიკის დოქტორი

ბათუმის შოთა რუსთაფლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ლექტორი

პედაგოგიური მეცნიერების

ბოლო და მნიშვნელობა მდგრადი მასწავლებელთა მომზადებაში

თანამედროვე და დემოკრატიული საზოგადოების მშენებლობამ დღის წესრიგში დააყენა პედაგოგიური მეცნიერების ახლებურად განვითარება და სწავლება, ვინაიდან მსოფლიო საგანმანათლებლო სივრცე ერთი მთლიანი ხდება. სრულიად ახალ შინაარსს იძენს ეროვნული განათლების სისტემის განვითარება და მართვა. ცოდნას მუდამ ჰქონდა ეროვნული საერთაშორისო ზოგადსაკაცობრიო ღირებულება, მაგრამ მისი რეალიზაცია ნაკლებად იყო დაკავშირებული იმ გამოცდილებასთან, რომელსაც სხვა ქვეყნები და ხალხები ფლობდნენ. დღეს მდგომარეობა შეცვლილია. მსოფლიო ბაზარი, რომელიც სულ უფრო ერთიანი ხდება, გლობალურ კონკურენციას ამკვიდრებს. ამ კონკურენციაში წარმატებას ის მიაღწევს, ვისაც უკეთესი ტექნოლოგია აქვს,

ვისაც ხარისხიანი ცოდნა აქვს, ვისაც შეუძლია ცოდნისა და უნარჩვევების რაციონალური გამოყენება. ამიტომ, პედაგოგიური მეცნიერება მოწოდებულია მსოფლიო საგანმანათლებლო გამოცდილების შესწავლა ანალიზის საფუძველზე შეიმუშაოს. გაითვალისწინოს რაციონალური რეკომენდაციები, რომლებიც ეროვნული საგანმანათლებლო სისტემის მესვეურებს ცალკეული პრობლემებისადმი სწორი მიდგომების შემუშავებისას სასიკეთოდ წაადგება. მსოფლიო პედაგოგიური გამოცდილების ათვისება ხელს შეუწყობს ფართო პედაგოგიური აზროვნების დამკვიდრებას, განვითარებას, პერსპექტივებისა და ტენდენციების განჭვრეტას, რაც სწორი დასკვნების გამოტანის პირობაა.

ტრადიციული პედაგოგიკა, რომე-

ლიც 4 ნაწილისაგან შედგება, ესენია:

1. პედაგოგიკის ზოგადი საფუძვლები.

2. დიდაქტიკა.

3. აღზრდის თეორია.

4. სკოლათმცოდნეობა.

უკანასკნელ პერიოდში, დემოკრატიული სახელმწიფოს მშენებლობის პროცესიდან გამომდინარე, პედაგოგიური მეცნიერება, მსოფლიოს აპრობირებული ისეთი ახალ მეთოდოლოგიით მდიდრდება, როგორიცაა:

1. განვითარებისა და სწავლის თეორიები.

2. სწავლისა და სწავლების ახალი სტრატეგიები.

3. სწავლებისა და შეფასების ახალი კრიტერიუმები.

4. სასწავლო საკრედიტო სისტემა.

5. სწავლებაში გეოინფორმაციული სისტემების დანერგვა.

6. სასწავლო პროგრამებისა და სახელმძღვანელოების შედგენა.

შემუშავდა ეროვნული განათლების მიზანი. დაინერგა ეროვნული სასწავლო გეგმა, მიმდინარეობს რეფორმები განათლების სისტემაში, რომელიც ხელს შეუწყობს მომავალი მასწავლებლის მომზადებას. უმაღლეს სასწავლებლებში ახალი მეთოდოლოგიით პედაგოგიური მეცნიერების დარგების სწავლება მომავალი მასწავლებლის ფორმირებაში გამოიმუშავებს ისეთ პიროვნულ თვისებებსა და პედაგოგიურ უნარებს, როგორიცაა:

1. მაღალი მოქალაქეობრივი, ზნეობრივი, ესთეტიკური, ეთიკური, ჰუმანური, მამულიშვილური თვისებები.

2. გნოსტიკური უნარი, რომელიც

ფლობს სწავლებისა და აღზრდის სტრატეგიებს.

3. კონსტრუქციული აღზრდისა და სწავლების კარგად გააზრების უნარი.

4. ორგანიზატორული - გააჩნია პროექტების კარგად განხორციელების დაგეგმვის უნარი.

კომუნიკაციური, რომელიც გულისხმობს მოსწავლესთან, მოსწავლეთა მშობლებთან ჰუმანურ ურთიერთობას, რომელიც ფლობს გლობალურ, რეგიონალურ ეროვნულ პრობლემებს და მისი გადაჭრის გზებს, ფლობს დემოკრატიული საზოგადოების მშენებლობის პრინციპებს.

მომავალ მასწავლებელთა მომზადების მიზნით მიზანშეწონილად მიგვაჩნია განხორციელებს შემდეგი ღონისძიებები:

1. ახალი მეთოდოლოგიით

პედაგოგიკის

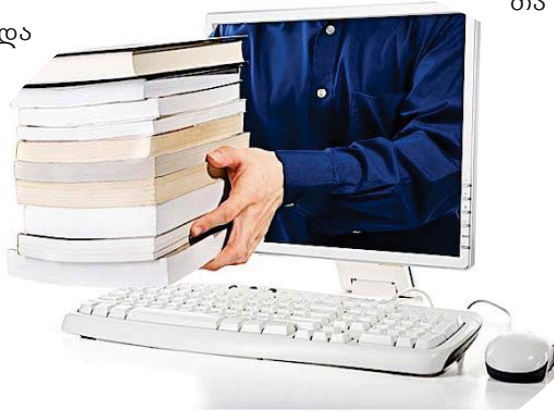
თეორიისა და პედაგოგიური აზროვნების ისტორიის

სწავლება წარიმართოს. უმაღლესი დანესებულებების და მეცნიერების ფაკულტეტის ყველა სპეციალისტი ბაკალავრიატის ხარისხს უნდა ფლობდეს.

2. სტუდენტებმა ახლო ურთიერთობა იქონიონ სკოლებთან და დაამუშაონ საბაკალავრო ნაშრომები მასწავლებელთა მომზადების მიზნით.

3. ცალკეული საგნის პროფესორ - მასწავლებლებმა გაითვალისწინონ ის, რომ ახალი მეთოდოლოგია პედაგოგიკის სწავლებისას, ეროვნული პედაგოგიკის განვითარებამ, სწავლა - სწავლებამ და აღზრდის პროცესებმა არ უნდა დაკარგოს ეროვნული ღირებულებები.

4. დღევანდელმა სტუდენტებმა მომავალმა მასწავლებლებმა თუ სხვა დარგის სპეციალისტებმა ისეთი ცოდნა

უნდა შეიძინონ, რომ შემდგომში შეძლონ გლობალური განათლების, რეგიონალური განათლების სისტემაში დაგროვილი პრობლემების გადაჭრის გზების კვლევა - ძიება და პრობლემის გადაჭრა ეროვნული ინტერესების გათვალისწინებით. აი, რა უნდა ისწავლონ სტუდენტებმა.

გლობალური განათლების ამერიკულმა ფორუმმა, ქვეყნის ერთ-ერთმა წამყვანმა საგანმანათლებლო ორგანიზაციამ, რომელიც პედაგოგებს ეხმარება იმის გაანალიზებაში, თუ როგორ განავითარონ უკეთესი გლობალური აღქმა თავიანთ სტუდენტებში, ჩამოაყალიბა სამი ძირითადი არე, რომელზეც გლობალური განათლების კურიკულუმი იქნებოდა კონცენტრირებული: ესაა

1. გლობალური საკითხები.
2. პრობლემები და გამოწვევები.
3. კულტურა და მსოფლიო არეები.

აშშ და მსოფლიო

მსოფლიოს ამ სამი ფართო თემის შიგნით რამდენიმე სპეციალური სასწავლო საკითხების შესწავლაა რეკომენდებული. ის მოიცავს შემდეგს:

1. განათლება გლობალურ და ეროვნულ საზოგადოებაში.
2. განსხვავებული ფილოსოფიების, ფსიქოლოგიის, პედაგოგიკის და რელიგიების შესწავლა. რომლებიც გამოიმუშავენ გლობალური რწმენის სისტემებს.
3. ადამიანის უფლებები და სოციალური თანასწორობა.
4. განათლება და ჯანდაცვა.
5. გლობალიზაცია და სამოქალაქო საზოგადოების ფორმირების მეთოდები.
6. განათლების შინაარსი, განათლების მიზანი. ეროვნული სასწავლო გეგმა.
7. ეფექტური სწავლება. სწავლისა და სწავლების სტრატეგიები.
8. ზოგადი და უმაღლესი განათლების როლი სამოქალაქო საზოგადოების

ფორმირებაში და სხვა.

სწავლება უმეტესად ეთნოცენტრული აქტივობაა, ეროვნული განათლების სისტემები ერის საჭიროებებს პასუხობენ და ემსახურებიან. ისინი საზოგადოების მიერ შესანარჩუნებელ სწორ დამოკიდებულებებს და შეხედულებებს გადასცემენ, თუმცა სკოლა უმეტესობაში გრძელვადიანი გეგმებით ასახავს გლობალური პერსპექტივის ზომიერ იდეალს. ვინც დაწვრილებით სწავლობს სკოლის ფილოსოფიურ მიზნებს, ის ნახავს აზრებს, რომელიც ეხება სხვა კულტურებიდან ადამიანების პატივისცემას, ჩვენგან განსხვავებული ადამიანების საჭიროებებისადმი მგრძნობიარე დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას. მსოფლიოს ხალხებზე ცოდნის გაფართოებას ფილოსოფიური ეტაპის მოწესრიგების შემდეგ, ამგვარად მიზნების განხორციელების მეთოდები ქმნის პრობლემას. აშშ და მსოფლიოს უმეტეს ქვეყნების სკოლების კურიკულუმში ახორციელებენ უმეტესად ევროცენტრალურ შეხედულებებს. იმისათვის, რომ ჭეშმარიტი პროფესიონალური გლობალური თემები იქნას ჩამოყალიბებული, სადაც მოსწავლეები და მასწავლებლები დარწმუნდნენ თანამშრომლობას რეალური სამუშაოს პრობლემების გადაწყვეტაზე, ჯერ უნდა დავეხმაროთ სტუდენტებს, ისწავლონ სხვა ქვეყნის კულტურების შესახებ. გაუზიარონ სხვებს ის, რასაც გლობალურად და რეგიონალურად შეისწავლიან. აგრეთვე, გლობალური კარიერის შესაძლებლობები განავითარონ და თავიანთი პიროვნებისა და ქვეყნის წარმატებისათვის გამოიყენონ.

სანიმუშო ოჯახი ისლამის სუდვით

ოჯახი ყველაზე პატარა სოციალური ერთეულია. ეს ფრიად მნიშვნელოვანი ინსტიტუტი, როგორც ყველაზე მთავარი საკაცობრიო ცენტრი, ძირეული როლის შესრულებას მიმართავს ამა თუ იმ საზოგადოებისა თუ ერის ფორმირებაში, წინსვლა-სა და წარმატებათა მოპოვებაში. აქედან გამომდინარე, ნებისმიერი საზოგადოების წარმატებას მასში არსებულ ოჯახთა ბედნიერება განსაზღვრავს და პირიქით, სუსტი და კრიზისებით მოცული ოჯახები საზოგადოების მსხვერველს იწვევენ.

სანიმუშო ოჯახი ცოლ-ქმრის მიერ დასახული სპეტაკ და უბრალო ცხოვრებასთან არის დაკავშირებული. მათ ცხოვრებაში საერთოდ არ აღწევს ფორმალობა, ფუფუნება და ფლანგვა, რადგან ისინი ადამიანურ ღირებულებებს ისე აფასებენ, რომ მას ამქვეყნიური ამოებით არ წაბილწავენ.

უეჭველია, ქმედითუნრიანი და სანიმუშო ოჯახის არსებობას უაღრესად გავლენიანი როლის შესრულება ოჯახთა მდგომარეობის გაუმჯობესების მიმართულებით შეუძლია.

აღნიშნულთან დაკავშირებით, ისლამი ოჯახს განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს. ისლამის ხედვით, ის ოჯახი იქნება სანიმუშო, რომელიც ჭუმანური იდეალებით და ფასეულობებით იქნება დაჯილდოებული. ამ მიმართულებით ზეციური წიგნი ყურანი სანიმუშო ოჯახისა და მის თავისებურებათა შეცნობის უაღრესად ფასეულ წყაროს წარმოადგენს.

სანიმუშო ოჯახის სივრცეში სხვადასხვა კუთხით, კერძოდ რწმენისა და რჯულის საკითხში ცოლ-ქმარი ერთნაირი ხდება. ნათელია, რომ ოჯახური ცხოვრება საჭიროებს საერთო ან კიდევ ერთმანეთთან დაახლოებულ მისწრაფებებისა და მრწამსის გამომუშავებას, რადგან თუკი რწმენის მიმართულებით ორ პიროვნებას ორი განსხვავებული გზა აქვს დასახული, მაშინ მათი დიდი ხნით თანაცხოვრება შეუძლებელი

აღმოჩნდება.

ისლამურ სწავლებებში ღირსეული მეუღლის შერჩევაში დიდი ყურადღება იდეოლოგიებისა და რწმენის თავისებურებებს ექცევა.

სანიმუშო ოჯახში ცოლ-ქმარი ნრფელი მრწამსის და შეგნების ხდება. ისლამის ხედვით, მორწმუნე მამაკაცი არამარტო ღვთის მიერ მინიჭებულ უფლებებს ითვალისწინებს, არამედ მეუღლეს ღვთიურ ამანათად და წყალობად მიიჩნევს, რომლის უფლებებსაც ღირსეულად იცავს.

სანიმუშო ოჯახში ცოლ-ქმარი ღვთისმოსავი და ღვთისმოშიში არიან, ღვთიურ დოგმებსა და საზღვრებს ბრწყინვალე სახით იცავენ.

ოჯახში ცოლ-ქმარი სულიერებით აღსავსე ეტალონს ქმნის. მათი საცხოვრებელი გარემო უზენაესი ალლაჰის სახელის ხსენება და ლოცვას მოიცავს. ისინი გულით ლოცულობენ, კითხულობენ ყურანს და ვედრებას აღავლენენ, ისინი ცხოვრებენ ღმერთისადმი თავყვანისცემითა და მორჩილებით.

სანიმუშო ოჯახში დადგენილ კანონებს ცოლ-ქმარი მკაცრი ფორმებით იცავენ და უდიდეს მნიშვნელობას ანიჭებენ მოკრძალებულ ცხოვრებას, სინმინდესა და პატიოსნებას.

მაშასადამე, სანიმუშოა ოჯახი, სადაც, ცხოვრება სულიერად ამალლებულია, მისი სხვა მხარე კი უკავშირდება სათანადო ცოდნა-განათლებით დაჯილდოებას, რომლის თანახმადაც ოჯახის თითოეული წევრის პასუხისმგებლობა და უფლება-მოვალეობა ნათლად იკვეთება.

სანიმუშო ოჯახში მშობლების განათლება და ცოდნის მიღებისადმი მათი პოზიტიური დამოკიდებულება მათი შვილების სათანადო აღზრდასა და მომავალზე დადებითად აისახება.

ლია შაჟაძე

მუსლიმი ქალი

მუსლიმი ქალის ერთ-ერთი ყველაზე გამოკვეთილი ნიშანი უზენაესი ალლაჰისადმი მისი ღრმა ერთგულება და გულითადი რწმენაა.

ყველაფერი, რაც ამ სამყაროში ხდება, ისევე როგორც ადამიანების ბედი, ალლაჰის სურვილსა და განგებას ემორჩილება. ისლამი, ქალს ძალიან მაღალ ღირსებას აკუთვნებს და საშუალებას აძლევს ღრმა გრძნობებითა და ემოციური განცდებით აღსავსე სუფთა და შინაარსიანი ცხოვრებით იცხოვროს. ისლამის თვალსაზრისით, ქალი უზენაესი ალლაჰის განსაკუთრებული არსებაა, რომელიც ფაქიზ, სათუთ დამოკიდებულებას, პატივის ცემასა და გაგებას მოითხოვს.

ალლაჰის შუამავალი ქალების მგრძნობიარე და დახვეწილ ბუნებაზე საუბრობდა, გვირჩევდა მათ მიმართ მზრუნველ დამოკიდებულებას.

პირველი ქალი, რომელმაც შუამავლობის მისია და ისლამი იწამა, ყველა მართლმორწმუნის დედა, ძვირფასი ხატიჯე იყო. სწორედ ქალი გახდა ისლამში პირველი შეჰიდი.

წმინდა ყურანში არის სურა, რომელიც 176 აიათისგან შედგება, ამ სურას „ნისა“ (ქალები) ეწოდება. აქ უამრავი საკითხია, რომლებიც ქალებს ეხება. მუსლიმი ქალი პირველ რიგში უნდა იყოს კარგი მეუღლე, შემდეგ კარგი დედა, რომელიც აუცილებლად უნდა იყოს აღმზრდელი და პედაგოგი.

დედა შვილის აღზრდაში უმნიშვნელოვანეს როლს ასრულებს. მისი ვალია ბავშვი სწორი გზით და ზნეობით მდიდარი გაზარდოს.

ჭეშმარიტი მუსლიმი ქალის ერთგულება უმანკო და ფაქიზია, ეს ის უმანკო ერთგულებაა, რომელიც მუსლიმი ქალის ხასიათს გამოხატავს. გასაკვირი არ არის, რომ მუსლიმი ქალი აღტაცებით ეთაყვანება თავის ღმერთს, მუსლიმმა ქალმა იცის, რომ ალლაჰის მიერ დადგენილი ღვთისმსახურება უნდა შეასრულოს, მუსლიმი ქალი ყოველდღიური ხუთი დროის ნამაზით შემოიფარგლება, ჭეშმარიტი მუსლიმი ქალი მოწადინებულია, რომ თავისი ლოცვა, მოკრძალებითა და ფიზიკური მოძრაობის სიზუსტით გულითადად აღასრულოს.

მუსლიმი ქალი, შინ თუ გარეთ შესაბამისად იცვამს, ამიტომ ის ყოველთვის მოკრძალებული და თავმდაბალია. ის არ ჰგავს ვითომ ჩაცმულ, სინამდვილეში კი ნახევრადმიშველ ქალებს, რომლებიც მრავლად არიან საზოგადოებაში. ჭეშმარიტი მუსლიმი ქალი ყველანაირად არიდებს თავს მამაკაცთა წრეში გარეგას.

ქალი, რომელიც თავს არიდებს მამაკაცთა საზოგადოებაში შერევას, არ ისურვებს დაუახლოვდეს მას, ვინც არ არის მისი ახლო ნათესავი.

კვების ზეგავლენა ჯანმრთელობაზე აღლაჰის შუამავლის პრაქტიკაში

აღლაჰის შუამავლისთვის ძალიან მნიშვნელოვანი იყო კვების ზომიერება. ის იღებდა ისეთ საკვებს, რასაც ორგანიზმი სთხოვდა და უარს ამბობდა ისეთ კერძებზე, რომელთა გარეგნული მიმზიდველობა ორგანიზმის მომაცუებელი იყო. ამგვარი თავშეკავებულობა ჯანმრთელობის ძირეული პრინციპია. ჭარბი რაოდენობით ისეთი ნივთიერებების მიღება, რომლებიც ორგანიზმს არ აკლია, მისთვის სარგებელზე უფრო მეტად ზიანის მიმცემია.

ერთხელ აღლაჰის შუამავლისთვის შემწვარი თევზი მიუღწევიათ. გამომდინარე იქედან, რომ თევზის ეს სახეობა მას პირველად ენახა, არ შეუჭამია. ხალხი დაეჭვებულა კერძი ჰარამი ხომ არ არისო. მას კი უთქვამს: „არა, ამგვარი თევზი არ ბუდობს იქ, სადაც ჩემის ხალხი სახლობს, ამიტომ ჩემთვის არასასიამოვნოა.“ (ბუჰარი, ზეჰაიჰ 33)

აღლაჰის შუამავალს ხორცი უყვარდა, გადმოგვცემს იბნი მაჯა და განაგრძობს, ის ხშირად იტყოდა: „ხორცი წუთისოფლის და საიქიოს უმთავრესი საკვებიაო.“ (იბნი მაჯა, ეთ-თიმე 27)

ცხვრის ბეჭებში მისთვის ყველაზე გემრიელი ხორცი ინახებოდა. ერთხელაც დუბა ბინთ ზუბეირმა სახლში ცხვარი დაკლა. „დაკლული ცხვრის ხორცი ჩვენც გვარგუნეთ!“ აუწყა აღლაჰის შუამავალმა. ქალმა

შუამავლის წარგზავნილ კაცს ვერაფერი გაატანა, რადგან ცხვრის მხრებილა იყო მხოლოდ დარჩენილი და სცხვენოდა მისი გატანება. კაცი ხელცარიელი ეახლა აღლაჰის შუამავალს. მან ხელმეორედ გაგზავნა და ასე დააბარა: „ცხვრის დარჩენილი ნაწილი სიკეთესთან ახლო, წვალეებაზე შორეული ნაწილია.“ (იბნ ჰანბელ, 360)

აღლაჰის შუამავალს უყვარდა ცივი და ტკბილი ნექტრები. ხშირ-ხშირად უყვარდა წყლის დაღვევა. ლევდა დამდგარ წყალს, ვინაიდან მინარევები წყლის ფსკერზე ილექება.

„საცობი გაუკეთეთ, კოკებს თავზე საფარი დაადგით!“ (მუსლიმი, ეშრიბე 96) ბრძანებდა აღლაჰის შუამავალი, გადმოგვცემს მუსლიმი.

ბუჰარი კი გვაუწყებს, რომ აღლაჰის შუამავალს წყლის დაუსხმელად ჭურჭლიდან დაღვევა აუკრძალავს. (ბუჰარი, ეშრიბე 24)

აღლაჰის შუამავალი ისე მუშაობდა, რომ სამუშაოს ჯანმრთელობისთვის სასარგებლო სისტემად ქმნიდა. მისი კვება, ჩაცმულობა, ძილი და სხვა ნებისმიერი მოძრაობა იყო ყოველთვის ზომიერი და სხვისთვის სანიმუშო. ის იყო ხალხის მასწავლებელი მაშინ, როცა საჭიროებდნენ სწავლებას. აღლაჰის წყალობა და სალამი მას...

ზოგიერთი ცრურწმენა

კვირის ზოგიერთი დღეების სიკეთის მომტან, ხოლო ზოგის უკეთურობის მომტანად მიჩნევა ცრუ რწმენათაგან ერთ-ერთია. ისლამში დღეებს ერთიმანეთის მიმართ უპირატესობები არ გააჩნია. დღეები ყველა ერთნაირია. ადამიანს შეუძლია სასურველ დღეს გააკეთოს ესა თუ ის საქმე. ნებისმიერ დღეს შეუძლია წავიდეს მოგზაურობაში როცა საქმე მოითხოვს. გონიერი და მორწმუნე მუსლიმი არ იტყვის, რომ დღეს მუშაობა არ შეიძლება, დღეს საქმის წამოწყება მოუწონარია. ასეთი ცრურწმენებით არასდროს მოტყუვდება. მაგრამ სანუხაროა, რომ ძალიან ბევრი ადამიანი სხვადასხვა სახის ცრურწმენებით შეცდომაში შედიან.

კვირის ზოგიერთი დღის უკეთურობის მომტანად, ზოგის სიკეთის, ხოლო ზოგ დღეების მუშაობისთვის ცოდვად მიჩნევა ცრურწმენა და ისინი სწავლულების თვალსაზრისით სხვა არაისლამური რელიგიების წესების გადმონაშთია. მართლაც და ზოგი სამშაბათს უკეთურობის მომტან დღედ, კვირას მუშაობას ცოდვად მიიჩნევენ, მაგ: იუდეველები განსაკუთრებით შაბათ დღეს არაფერს გააკეთებენ.

ისლამში კი დასვენებისა და ღვთისმსახურებისთვის განკუთვნილ დროების გარდა ნებისმიერ დროს მუშაობა მოწონებულია. მიუხედავად ამისა, მუშაობას დღეს ყველაზე მეტად ჩვენ გავუზიარებთ. ზოგიერთ შემთხვევაში რელიგიის დოგმაზე უფრო მტკიცედ ცრურწმენების დავიჯერეთ და კვირის რამდენიმე დღე უქმედ გამოვაცხადეთ. ცრურწმენა დაჯერება იმის, რომ:

1. კვირა დღეს მუშაობა უკეთურობას მოიტანსო
2. ხუთშაბათ სარეცხის გარეცხვა სიმდიდრეს მოიტანსო
3. ოთხშაბათ რძის პროდუქტების

სახლიდან გაცემა ცუდის მომასწავებელიაო.

4. პარასკევ დღეს სახლის დასუფთავება კარგი არ არისო.

5. არაფა დღეს (ჩვენ კუთხეში განსაკუთრებით ქაშათობად და კვირკობად მოიხსენებენ) მუშაობა უბედურების და უკეთურობის მომტანიაო.

6. ახალიწლის პირველ დღეს მეკვლეს არჩევა, ან პირველი ვინც სტუმრობს, მისი ფეხის დაცდა.

7. ახალი წლის მეორე დღე, ორი იანვარი ბედობის დღედ დაჯერება

8. ღამით ფრჩხილების არ დაჭრა, საღებო რეზინის ან კეფას არ გაღებვა.

9. ოთხშაბათ დღეს წვერის გაპარსვა

10. ნემსის აგების მერე ძაფის არ განაკვება.

11. ორ ბაირამს შორის არ დაქორწინება

12. მიცვალებულის არ დასაფლავება ორშაბათ და ოთხშაბათ

13. ფეხმძიმე ქალის მიერ თმის არ შეჭრა, იმისათვის, რომ ბავშვის სიცოცხლე ხანმოკლე იქნებაო.

14. რაიმე საქმის დაწყებისთვის დღის, ან თარიღის შერჩევა.

15. ხელით საპონის, ან მაკრატელის მიცემა უბედურების მომტანიაო.

16. თუ ღამით რომელიმე სოფელს ბუ ან ღამურა დასძახებს, იმ სოფელში ვინმე მოკვდებაო.

17. სახლის კედელზე მწარე წინაკის ჩამოკიდება.

ეს იმ ცრურწმენათა არასრული ჩამონათვალია, რომელიც ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა კუთხეებშია გავრცელებული. თითოეულმა ადამიანმა საკუთარ საცხო-

ვრებელ ადგილს გადახედოს და თავად განსაჯოს ცრურწმენათა სახეობები, რომელიც ყოველდღიურ ცხოვრებაში ხშირად გვხვდება. ამ ყველაფერის რელიგიურ დოგმაზე წინ დაყენება, არაფერია თუ არა უდიდესი ცოდვა.

მაშ ასე, თუ გვინდა, რომ მსოფლიოს გავითარებას ავუწყოთ ფეხი, უმუშევრობისთვის მიზეზებს ნუ მოვძებნით და უსაფუძვლოდ შეთხზულ სისულელეებს განვერიდოთ.

უზენაესი ალლაჰი ყურანში ბრძანებს:

„იმით, რაც ალლაჰმა გიბოძა, ისწრაფე საიქიო სამყოფელისკენ, და არ დაივინყო შენი წილი დედამიწაზე.

სიკეთე აკეთე ისეთივე, როგორიც ალლაჰმა მოგმადლა და არ გაავრცელო უკეთურობა ქვეყნად, რამეთუ ალლაჰს არ უყვარს უკეთურობა!“ (სურა ყასასი, აიათი 77)

„და ყველა თემს თავისი დადგენილი დრო აქვს და როცა მოვა დრონი მათნი, არც ერთი საათით გადავადდება და არც დაჩქარდება!“ (სურა არაფი, აიათი 34)

„და არ გადაუვადებს ალლაჰი არავის, როცა დადგება დანიშნული ჟამი. შეჭეულად, უწყის ალლაჰმა, რასაცა იქმთ!“ (სურა მუნაფიყუნი, აიათი 11)

როგორია სწორი და მისაღები რწმენის პირობები?

იმისათვის, რომ რწმენა სწორი და მისაღები იყოს სამი პირობის არსებობა აუცილებელია:

1. არ იყო შიშის მდგომარეობაში. თუ ადამიანი ურწმუნო იყო და სიკვდილის წინ, საიქიო სასჯელის მოლოდინის შიშით, გადაწყვეტს გახდეს მორწმუნე, ეს მიღებული არ იქნება.

2. ადამიანი შორს უნდა იყოს იმ ქმედებებისა და სიტყვებისგან, რომლებიც შარიათის კანონებს უარყოფს.

მაგალითად: თუ ადამიანი აღიარებს რელიგიის ყველა დებულებას, მაგრამ უარყოფს ნამაზს, ის რწმენიდან გასულია, ვინაიდან ისლამში ყველაფერი, რისიც ადამიანს უნდა სწამდეს, არის ერთი მთლიანობა. თუ ის უარყოფს ერთს, ეს წარმოადგენს ყველა დანარჩენის უარყოფასაც.

3. აუცილებელია, გავიცნობიეროთ, რომ შარიათის ყველა კანონი არის საუკეთესო და სრულყოფილი. რომელიმე რელიგიური დებულების არ მონონება რწმენის დაკარგვის ტოლფასია.

ყველაზე ფასეული, რასაც მუსლიმი ფლობს, არის რწმენა. მორწმუნე ადამიანი, ამ ცხოვრებაში მიიღებს კეთილდღეობასა და სიმშვიდეს, ხოლო საიქიო ცხოვრებაში სამარადისო ბედნიერებას. მაგრამ აუცილებელია უკანასკნელ ამოსუნთქვამდე რწმენის დაცვა და საიქიო ცხოვრებაში მორწმუნედ წარდგომა.

ადამიანი, რომელსაც რწმენა ჰქონდა, მაგრამ სიცოცხლის ბოლოს ურწმუნოდ მოკვდა, ეს იმ ქვეყნიურ ცხოვრებაში სარგებელს არ მოუტანს. ამიტომ ჩვენ უნდა დავიცვათ რწმენა და მოვერიდოთ ყველაფერს, რაც მისგან განდგომამდე მიგვიყვანს. იმ შემთხვევაში, თუკი ვინმე რწმენის საზიანო საქციელს ჩაიდენს ან მსგავს სიტყვებს წარმოთქვამს, მაშინვე უნდა მოინანიოს და უზენაეს ალლაჰს პატიება თხოვოს.

ბრძნული გაგონათმკვამლე

☞ თუ ლაპარაკს ვერცხლს დავა - ქმევთ, დუმილს ოქრო უნდა ვუნოდოთ.

☞ შეარჩიე მეგობრები, რადგან ს - ბრძნე და სიბრყივე გადამდები ავადმყოფობისავითაა.

☞ ყველაფრის შეცნობა შეიძლება, თუმცა ყველაზე ძნელი საკუთარი თავის შეცნობაა.

☞ გულის სისუფთავე ღვთისმსახურ - ბას ეყრდნობა.

☞ სინდისი და პატიოსნება ტანსა - მელს ჰგავს, რაც უფრო მეტადაა შელახუ - ლი, მით უფრო დაუღვევრად ეპყრობი.

☞ ვინც ბრძენია და თავი უმეცრად მოაქვს - ზნემაღალია. ვინც უმეცარია და თავი ბრძენად მოაქვს - სნეულია.

☞ ძალზე დამლღელია იმ ადამიანთან ურთიერთობა, რომელიც ყოველთვის მარ - თალია.

☞ სადაც კაცი მისი სურვილით არ მიდის, იგი იქ მისი სურვილით ვერ ილაპარ - აკებს.

☞ ცოდვილებს უმახარობლეთ - ღმე - თი მპატიებელია. მორწმუნეები გააფრთხი - ლეთ - სიკეთის კეთებით ნუ გაამაყდებიან, ღმერთი სამართლიანი სასჯელის მომცე - მია.

☞ ნემსის წვერით მთების მოთხრა და გადაბრუნება უფრო იოლია, ვიდრე ადამი - ანთა გულებიდან სიამაყის აღმოფხვრა.

☞ მეგობარი არასდროს გეტყვის “ხომ გეუბნებოდი” მაშინაც კი, თუ მართლა გეუ - ბნებოდა.

☞ უცოდინარი, რომელსაც თავი მცოდნე ჰგონია, ეშმაკის მასხარაა.

☞ ქვეყნად მორწმუნე მუსლიმებზე თავს დამტყდარი გაჭირვებები, მათთვის ან ცოდვების გამოსასყიდია, ან სამოთხეში ღმერთთან უფრო მაღალ საფეხურზე ამაღ - ლების საფუძველი.

☞ ვინც ვერ მიხვდება, ღმერთის რის - ვა მას საიდან მოუვიდა, ეს იგივე მისთვის ღმერთის რისხვაა.

☞ ცოდვების ჩამდენთა შორის ყვ - ლაზე ხეირიანია ის, ვინც დროზე ღმერთს სინანულით, შიშის გრძნობითა და გადარჩე - ნის იმედით პატიებას მოსთხოვს.

☞ როგორი უგუნურია ადამიანი, როცა არ აფასებს იმ სიკეთეს, რაც გააჩნია და ეძებს სხვას; არ კმაყოფილდება იმით, რაც აქვს და გამოეკიდება უკან დიდს. ადამიანი მაშინ იმასაც კარგავს, რაც ადრე ჰქონდა.

☞ იმისათვის, რომ ხალხს უქადაგო, ჯერ ისინი კარგად უნდა გაიცნო.

☞ კაცი ფეხით ნაფორხილებისას ფეხს მოიტეხს, ენით ნაფორხილებისას კი თავს.

☞ ხიფათები, ყოველთვის პირიდან გამოსულ სიტყვებზეა დამოკიდებული.

☞ კლასიკური ნაწარმოები ის წიგნია, რომელსაც ხალხი აქებს, მაგრამ არ კითხუ - ლობს.

☞ ისლამი შენს ჭკუით კი არა - შენი ჭკუა ისლამის ჭკუით მართე.

☞ ცოდვის ჩამდენი მორწმუნე, რომელიც ჩადენილ ცოდვას არაფრად აგდებს, თანდათან რწმენასაც დაკარგავს.

☞ ვერც ერთი სამკაული ქალს, დედ - ბრივი სიყვარულივით ვერ გაალამაზებს.

☞ სამყარო კი არ გახდა უარესი, უბრალოდ, მოვლენათა გაშუქება გაუმ - ჯობესდა.

☞ სინანული გონიერებაა, რომელიც გვიან მოდის.

☞ ჩუმად იყავი, ან ისეთი რამე არ თქვა, რაც დუმილზე უკეთესია.

☞ მთელი ჩემი გამწარებული ცხოვრე - ისთვის უდიდესი ნუგეშია, რომ ვერავითარი მტერი ვერ წამართმევს სინდისს.

☞ დარდი - სასტიკი მბრძანებელია.

საბავშვო გვერდი

საბავშვო რუბრიკა მომზადდა ბალ ჩიორას დახმარებით

38 - იპოვეთ 7 განსხვავება

38 - საბავშვო ტესტები

39 - სოფელი

40 - ბავშვების მთვალეები

იკოვით სურათებს შორის 7 განსხვავება

საბავშვო ტესტები

- როდის აღინიშნება საქართველოს დამოუკიდებლობის დღე?
 - 9 მაისს
 - 20 დეკემბერს
 - 26 მაისს
 - 3 მარტს
- რამდენი წელი გავიდა შუამავლის დაბადებიდან?
 - 1440
 - 1403
 - 1434
 - 1442
- ჩამოთვლილთაგან, რომელია თითოეული ადამიანის ინდივიდუალური თვისება?
 - თმის ფერი
 - თვალის ფერი
 - სისხლის ჯგუფი
 - თითის ანაბეჭდი
- ქვემოთ ჩემოთვლილი ქვეყნებიდან რომელი მდებარეობს აღმოსავლეთ აფრიკის კონტინენტზე?
 - ნორვეგია
 - მოზამბიკა
 - უზბეკეთი
 - ინდოეთი
- რომელ წელს გამოცხადდა ისლამი სახელმწიფო რელიგიად არაბეთში?
 - 622
 - 630
 - 610
 - 571
- რომელ წელს შევიდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკა საქართველოს შემადგენლობაში?
 - 1918
 - 1990
 - 1921
 - 1877

სუდოკუ

შეავსეთ სუდოკუ ისე, რომ გამოტოვებულ უჯრებში ჩაწეროთ ციფრები 1-დან 9-მდე, ოღონდ არცერთ ჰორიზონტალურ მწკრივში, ვერტიკალურ სვეტში და კვადრატში, რომლებიც 9 უჯრისაგან შედგება, არ უნდა იყოს ორი ერთნაირი ციფრი.

მარტივი

1			5	8		6	2	
5	6			3		1		8
3	2		1	6		4	5	
4		5		7	6		1	2
2	7		3	4	1	8		5
			9					4
	5	4			8	2	3	
	8			2	3	5	4	
		2		1	5			

რთული

2	5		3					7
				6	1	5		2
		1	5			3	4	
8				1		2		
	2			3	6		5	
5		4						
6							3	
		2	6		4		9	5
4			1	7			2	

ამოხსნა

მარტივი

7	8	9	5	1	4	2	3	6
9	4	5	3	2	7	1	8	9
1	3	2	8	9	6	5	4	7
8	1	3	9	5	2	3	1	4
5	9	8	1	4	3	7	6	2
2	1	3	6	7	8	5	9	4
3	2	5	7	1	6	8	2	9
9	5	4	7	6	1	8	3	2
8	1	7	3	4	2	9	6	5
3	2	6	9	8	5	7	4	1

რთული

8	2	9	3	7	1	5	6	4
5	9	7	4	8	6	2	3	1
1	3	4	2	5	9	8	7	6
3	1	6	8	7	2	4	5	9
4	5	1	9	3	8	7	2	6
9	7	2	5	1	4	3	6	8
6	4	3	9	2	5	1	8	7
2	8	5	1	6	7	9	4	3
7	1	8	4	9	3	6	5	2
1	9	8	7	4	3	6	5	2

ბავშვის მოვალეობები

ოჯახის მთავარი წევრები დედა და მამა არიან. ისინი პატივისცემის ღირსი ის ადამიანები არიან, რომლებიც ამ ქვეყანაზე შვილების მოსვლის მიზეზი გახდნენ. ისინი თავიანთი ბავშვების მიმართ განიცდიან ენით აუღწერელ სიყვარულის გრძნობას, რომელიც მათ გულებში თვით უზენაესმა ალლაჰმა ჩაუწერა. ამ გრძნობის სიტყვებით გადმოცემა ძალიან ძნელია. მშობლები მზად არიან გადალახონ ნებისმიერი ტკივილი, გაუძლონ ნებისმიერ გამოცდას. ისინი ყველაფერს აძლევენ შვილის გულისთვის და სანაცვლოდ არაფერს ითხოვენ.

ერთადერთი, რასაც ისინი ელოდებიან, ეს არის მათ მიმართ სიყვარულისა და პატივისცემის გამომჟღავნება და ეს მათი ბუნებრივი, კანონიერი უფლებაა. მშობლების მიმართ სიყვარულსა და პატივისცემას ჩვენი რელიგიაც ითხოვს და ჩვენი ადამიანური მოვალეობაც.

წმინდა ყურანსა და ალლაჰის შუამავლის ﷺ ჰადისებში არის არა ერთი ბრძნული ბრძანება, რომლებიც დაკავშირებულია მშობლების უფლებებთან. სასარგებლოდ მიმაჩნია, მათგან რამდენიმე, მაგალითის სახით შეგახსენოთ. უზენაესი ალლაჰი ყურანში შემდეგს ბრძანებს:

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا

„და ვუანდერძეთ ადამიანს სიკეთე მშობლების მიმართ“. (სურა ანქებუთი, 29/8)

ალლაჰის შუამავალი ﷺ ბრძანებს:

„გამოიჩინეთ კეთილგანწყობა მშობლების მიმართ და მათთვის სიკეთე აკეთეთ. მაშინ თქვენი შვილებიც პატივისცემით მოგეპყრობიან და თქვენი დამჯეროვნი იქნებიან“.

აქვე ბავშვების მშობლების მიმართ რამდენიმე ვალდებულებას შეგახსენებთ:

1. დედ-მამა ბავშვის ამ ქვეყანაზე მოვლენის მიზეზი არიან, ამიტომ ყველაზე დიდი მოწინება და პატივისცემა მათ მიმართ უნდა გამოვიჩინოთ.
2. მშობლებთან საუბრის დროს, ისეთ სიტყვებსა და გამოთქმებს უნდა მოვერიდოთ, რომელთაც მათი განაწყენება შეუძლია.
3. მშობლებს ყოველთვის ზრდილობიანად და ალერსიანად უნდა მოვეპყროთ.
4. ისინი უნდა გაახაროთ, სადღესასწაულო და განსაკუთრებულ დღეებში საჩუქრები მიართვათ.
5. უნდა შევეცადოთ, რაც შეიძლება მეტი სიკეთე ვაკეთოთ, რათა ისინი კმაყოფილნი იყვნენ, ხოლო ჩვენ მათი სამადლობელი ვედრებები მივიღოთ.